STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
NO. 02668

UNDZER ANI MAYMEN

Itshok Koslovsky

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified. If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

אונדזער אני מאמין

זאָל דער כח פון יידיש
ניט זיין גרינג אין אייערע אויגן

פון

יצחק קאָזלאָווסקי

אַרויסגעגעבן פון בני יידיש פאַרלאַג
ניויאָרק • 1968

פרייז: 75 סענט

אינהאַלט

1. אַריינפיר 5
2. וואָס יעדער ייד דאַרף פרעגן 10
3. די ישיבות 14
4. קולטור פּלוראַליזם 23
5. דער סך הכל 29

בני יידיש

אַריינפיר

דער צוועק פון דער איצטיקער שריפט איז אַ פּרואוו צו פאַרצייכענען און אויפקלערן, אין אַ באַגרענעצטער מאָס, די נייע ווירקלעכקייט אין וועלכער דאָס יידישע לעבן איז אַריינגעפּרעסט געוואָרן. מיר וועלן פּרובירן אָנווייזן, לויט אונדזער איבערצייגונג, אויף וועלכע יסודות עס דאַרף געבויט און געפירט ווערן דאָס היינטיקע יידישע לעבן, ניט נאָר אין אַמעריקע, נאָר אויך אין אַלע תפוצות, ווייל עס איז אין ערגעץ ניט בעסער.

אַז די עקזיסטירנדיקע יידישע אינסטיטוציעס האָבן גאָרניט געטאָן צו באַגעגענען די נייע ווירקלעכקייט, וואָס די געשעענישן האָבן פאַר אונדז געשאַפן, איז ניט נויטיק צו באַווייזן. די אָפּגעלאָזנקייט איז נאָך ביי היינטיקן טאָג אַ פאַקט. עס ווערט גאָרניט באַפעסטיקט און גאָרניט אויפגעבויט. די אַסימילאַציע, מיט דער הילף פון די אַסימילאַנטישע מנהגים, שפּרייט זיך אויס און באַגעגנט ניט קיין שום ווידערשטאַנד מצד אונדזערע עפנטלעכע אָרגאַנען. עס באַפאַלט אַ פּחד ווען מען גיט אַ קלער וואָס מיר זיינען געוועזן און וואָס עס הויבט אָן פון אונדז צו ווערן.

מיר זיינען געוועזן בכוח אויסצוהאַלטן פאַרשידענע אומגליקן און פּורעניות. מיר האָבן באַוויזן צו פאַרהיטן און באַפעסטיקן אונדזער אַלטע קולטור־ירושה און צו שאַפן אַ נייע, אַ יידישע קולטור, וואָס האָט אונדז אויפגעהויבן צו אַ מדרגה וואָס איז קיינמאָל פריער ניט געוועזן, און צו דערשלאָגן זיך צו אַן אייגענער מדינה. איצטער קענען מיר זיך קוים האַלטן אויף אייגענע פיס.

דאָס יידישע לעבן אין אַלע תפוצות איז דעזאָרגאַניזירט, צעבראָכן. די יידישע דערציאונג פונ׳ם יונגן דור איז אין אַ כאַאָטישן צושטאַנד. דער דערפאַלג פון די ישיבות איז אַן אויפגעבלאָזענער, ווייל די יידישקייט וואָס מ׳לערנט דאָרט מיט די תלמידים איז ניט מיט קיין יידישע מיטלען. אָן אידיש לשון איז נישטאָ קיין יידישער גייסט. גייען זיי מיט יענעם שטראָם פון וואַנעט דאָס לשון קומט. אַלע ריידן וועגן דעם און קיינער וויל ניט נעמען אויף זיך די התחייבות דאָס צו ענדערן.

מיר וועלן אין דער קורצער אַרבעט פּרובירן אויפקלערן די סיבות פון אונדזער איצטיקן מצב און אָנווייזן, לויט אונדזער איבערצייגונג, וואָס ער דאַרף געטאָן ווערן, אַז מיר זאָלן זיך אַרויסהייבן פון דער איצטיקער לאַגע. עס איז איצטער שוין כמעט זיכער וואוהין די שטראָמען ווערן געקירעוועט און מ׳קען שוין מיט זיכערקייט אָנווייזן אויף די הויפּט־כוחות, וואָס אינזשינירעווען מיט דעם.

מיר וועלן ניט ריידן מיט קיין רמזים. מיר וועלן זיך באַמיען אויפצוקלערן די געמיינזאַמקייט וואָס מדינת ישראל דאַרף האָבן מיט אַלע יישובים אין די תפוצות, אָן וועמען זי וועט זיך ניט קענען האַלטן ווי אַ פּאָליטישער יסוד. מיר וועלן זיך באַמיען אין דער קורצער אַרבעט אויפצוקלערן די כנענישע אינטעלעקטן פון דער „דזשוּאיש אינדזשענסי״, אַז די ביז איצטיקע הילף, וואָס מדינת ישראל געניסט, די פינאַנציעלע און די מאָראַלישע, קומט פון יידן וואָס די יידישע טראַדיציע האָט צוגעגרייט; אַז אָט די יידן שעפּן זיך אויס און די היינטיקע מנהיגים, מיט וועמען די ישראל אויטאָריטעטן האַליובן זיך, זיינען ניט פעאיק צו דערציען נאָך אַזעלכע יידן, ווייל זיי אַליין זיינען אָפּגעפרעמט פון יידישן צוזאַמענלעבן און אָפּגעריסן פון יידישן וואָרצל. זיי פּאַרדריסט וואָס זיי זיינען געבוירן געוואָרן יידן (ביי יידן) און זיי ווילן אַנטלויפן פון דעם, זיי קענען אָבער ניט, מאַסקירן זיי זיך.

מען נעמט אָן קריסטלעכע נעמען, דאָס קריסטלעכע לשון. אַלצדינג וואָס זיי טוען האָט אין זיך בלויז אַ נעגאַטיווע טענדענץ, וואָס פירט צו צעשטערונג. אפילו זייערע גייסטיקע פירערס, די ראַבאַיס, אַ חוץ קליינע אויסנאַמען, ליידן פון דעם זעלבער מחלה.

מיר ווילן באַצייטנס אָנזאָגן דעם לייענער, אַז ער זאָל זיך צוגרייטן צו הערן אין דעם איצטיקן שמועס געדאַנקען, וואָס ער האָט נאָך פריער ניט געהערט, ניט פון זיינע אַסימילאַנטישע מנהיגים אָדער אפילו מחנכים און זיכער ניט פון דער טעגלעכער יידישער פּרעסע, צו אונדזער ווייטיק און צו איר חרפּה!

מיר, בני יידיש, זיינען איבערצייגט, אַז ווען די יידישע פּרעסע וואָלט געהאַט אַ פּאָזיטיווע באַציאונג צום היגן יידישן לעבן, אַנשטאָט ביטול, וואָלט עס צו דעם מצב ניט געקומען. די יידישע פּרעסע האָט אַ גרויסן חלק אין אונדזער איצטיקער ירידה.

מיר זיינען אָפּגעגאַנגען מיט בלוט אין אייראָפּע, וואָס עס איז נישטאָ

קיין גלייכן דערצו. איצטער גייט אָן אומגעשטערט אויף די לעבנגעבליבענע ישובים אַ שטילע, סיסטעמאַטישע אויסראָטונג, אַ פּאַגראָם אויפן יידישן לשון און יידישן קולטור־לעבן, אין די תפוצות, ביי אונדז אין די פאַראייניקטע שטאַטן איבערהויפּט; דאָס היגע יידישע לעבן ווערט גייסטיק אויסגעליידיקט פון טאָג צו טאָג, (דער זעלבער פּראָצעס גייט אויך אָן אין אַנדערע ישובים).

דאָס קען מען זען פון דעם שלום, וואָס די צוויי, פון אייביק אָן פאַרליבטע פריינד, האָבן צווישן זיך געשלאָסן: דער אַמאָליקער סאָציאַליסט־קאָסמאָפּאָליט און דער היינטיקער ציוניסט. (איר געדענקט די הייסע ליבע צווישן די צוויי)? מיר שטרייכן אונטער: דער היינטיקער ציוניסט, ווי זיי טוליען זיך איינער צום צווייטן. (נויט ברעכט אייזן), און מען באַגעגנט זיך אויף איין פּלאַטפאָרמע. עס האָט תמיד אַזוי באַדאַרפט צו זיין. אָבער איצטער איז דאָס אַ באַגעגעניש פון צוויי עקרות, וואָס ריידן פון צער גידול בנים.

מיר וואַקסן אריין אין אַ נייער תקופה אין יידישן לעבן אין אַלע לענדער, וואו יידן געפינען זיך עס שאַפן זיך נייע פּראָבלעמען, וואָס די אַלטע איינגעפונדעוועטע אינסטאַנצן זיינען ניט צוגעגרייט אויפצולייזן און זיי גרייטן זיך ניט צו דעם.

צום ערשטן מאָל האָט זיך געשאַפן אַ פאָלקס־־באַוועגונג מיט אַ נייעם פּשוט׳ן געדאַנק, אַ באַוועגונג, וואָס איר פּראָגראַם איז קלאָר און אָפן, וואָס רעדט אָן רמזים און פּראָקלאַמירט אַ קלאָרע לאָזונג:

— אַסימילאַנטן מכל המינים אַרויס פון דער יידישער גאַס!

בני יידיש איז אַ נייע דערשיינונג אויף דער יידישער גאַס. אַ באַוועגונג מיט אַ ברייטער און טיפער אידייע, וואָס דאַרף פאַראינטערעסירען יעדן יידן מיט אַ נאַציאָנאַל געפיל, וואָס איז פאַראינטערעסירט אין אונדזער גייסטיקן וואוקס — נאַציאָנאַלע געבונדנקייט דורך אונדזער אייגענעם יידישן לשון צו אונדזער קולטור־היסטאָרישער ירושה.

בני יידיש וויל פאַרהיטן די צעטיילונג און אָפּגעפרעמדקייט פון איין ישוב צום צווייטן; פאַרהיטן פון אַן איבעררייס אין אונדזער געשיכטלעכן לעבנס־גאַנג. בני יידיש איז אַן אויסדרוק פון די באַדערפעענישן פון דער נייער צייט. עס פאַרשטייט זיך, אַז די היינטיקע מנהיגים נעמען אונדז ניט ערנסט, (עס זיינען דאָ צווישן זיי אויסנאַמען אויכעט) עס איז פאַרשטענדלעך פאַרוואָס.

צו טיף איז פאַרוואָרצלט אין זיי דער זעלבסט־האַס און צו קרום זיינען זייערע געדאַנקען אויף אויסצוגלייכן איינס און צוויי. אַוודאי, אויב די יידישע פרעסע וואָלט ניט געליטן פון אָפּגעלאָזנקייט און אונדז מיטגעהאָלפן, וואָלטן זיי זיך געמוזט פאַרטראַכטן און זיך צוהערן צו אונזערע רייד. דאָס מאַכט אונדזער אַרבעט אַ סך שווערער, דערפאַר איז אָבער זיסער יעדער שטיקעלע נצחון!

דאָ איז דאָס ריכטיקע אָרט צו דערמאָנען לשבח אַ חשוב׳ן יידן אונדזער באַליבטן נחום כאַנין זכרונו לברכה, ווייל אונדז, בני יידיש, פעלט ער שטאַרק אויס. מיר פילן די אבידה.

עס פאָדערט זיך אַ דערקלערונג פאַרוואָס מיר האָבן זיך באַנוצט מיט׳ן אויסדרוק: „אונדזער כאַנין״. דאָס איז ניט קיין צופעליקער אויסדרוק. (מיר האָבן די באַצייכענונג באַוואוסטזיניק אויסגעקליבן).

ביי די אומות העולם זיינען פאַראַן טיטולן: לאָרד, גראַף, באַראָן און ענלעכע. ביי אונדז יידן איז אַזעלכעס ניטאָ. מיר, בני יידיש, וועלן שאַפן אַ טיטול, וואָס זאָל דינען אויף להבא פאַר חשוב׳ע יידן. נחום כאַנין איז געווען איינער פון זיי.

מיר, בני יידיש, האָבן וואָגיקע סיבות אים צו רופן „אונדזער כאַנין״. ווייל ווען ער האָט געלעבט האָט ער פאַר אונדז געהאַלטן אָפן די טירן צו די יידישע צייטונגען. מיט זיין אַוועקפאַלן צום קראַנקן בעט האָבן מיר באַלד דערפילט דעם פאַרלוסט. לאָמיר האָפן, אַז די צייטונגען וועלן איינזעען די קרומקייט און וועלן דאָס אויסגלייכן טאַקע לטובת זיך אַליין.

מיר, בני יידיש, האָבן אָנגעהויבן אַ גרויסע זאַך, אַן אַלוועלטלעכע שפּראַך־נייעם געדאַנק. דער וועג איז נאָך ניט אויסגעפלאַסטערט, אָבער ער איז שוין אויסגעפלאַנירט און אָנגעצייכנט. ניט קוקנדיק אויף אַלע שוועריקייטן וועלן מיר אָנגיין מיט דער אַרבעט און זי אויסברייטערן. מיר וועלן אפשר מאַכן טעות׳ן, האָבן דורכפאַלן, אָבער מיר לערנען זיך, מיר קריגן דערפאַרונג און מיר זיינען זיכער, אַז מיר וועלן אויסקריסטאַליזירן אַ באַוועגונג וואָס די גאַנצע היינטיקע יידישע וועלט נייטיקט זיך אין איר.

בני יידיש האָט קיין שום ענלעכקייט ניט צו די עקזיסטירנדיקע יידישע באַוועגונגען אויף דער יידישער גאַס, היינט און אַמאָל. איידער מיר גייען אַריין אין ווייטערן שמועס לאָמיר פאַרענטפערן אַ קלאָץ־קשיה, וואָס מ׳שטעלט אונדז:

— צו וואָס אַ בני יידיש ווען עס איז דאָ אַ קולטור־קאָנגרעס?

מיר, בני יידיש, זיינען ניט געקומען קאָנקורירן מיט'ן קולטור־קאָנגרעס. פאַרקערט מיר האַלטן, אַז מיר דאַרפן אַ קולטור־קאָנגרעס. מיר קוקן אַרויף צום קולטור־קאָנגרעס און מיר דערוואַרטן די מאָראַלישע שטיצע פון אים. מיר זיינען פאַרן קולטור־קאָנגרעס, דאָס וואָס די ישיבות קטנות דאַרפן זיין פאַר די גרויסע ישיבות.

דאָס וואָס מיר טוען קען דער קולטור־קאָנגרעס ניט טאָן און דאָס וואָס דער קולטור־קאָנגרעס טוט דאַרפן מיר ניט טאָן. מיר זיינען אַ דערגאַנגצונג איינער פאַר'ן צווייטן.

מיר ווילן אויכעט אויפמערקזאַם מאַכן דעם לייענער, אַז ער זאָל זיך ניט לאָזן באַווירקן פון דעם, וואָס קרומע קעפּ וועלן אַריינטייטשן אין אונדזערע טענות צו מדינת ישראל, בייזוויליקע געדאַנקען וואָס עקזיסטירן ניט אין אונדזער באַנעם. זאָל דער לייענער דאָס גוט אין זינען האָבן ווען ער קענען פאַרשטיין און מיט שכל באַנעמען וואָס מיר ווילן.

מיר, בני יידיש, וועמענס ציל עס איז צו ווערן דער אָרגאַניזירטער באַוואוסטזיין אין די תפוצות, וועלן ניט אויסבאַהאַלטן דעם טראַגישן צושטאַנד אין וועלכן מיר געפינען זיך אין אַלע תפוצות אין דער נייער תקופה. די נייע תקופה פאַר אונדז איז די היסטאָרישע נאַציאָנאַלע געשעעניש, די געבורט פון מדינת ישראל.

מיר דער געבורט פון מדינת ישראל איז היינט צו טאָג פאַר אונדז אין די תפוצות אַ פּראָבלעם ניט נאָר וואָס מיר קענען טאָן פאַר מדינת ישראל, נאָר אויך וואָס וויל מדינת ישראל טוען מיט אונדז?

2

וואָס יעדער נאַציאָנאַל־באַוואוסטזיניקער ייד דאַרף פרעגן

פאַרוואָס זיינען מיר צוגעקומען צו דעם איצטיקן מצב, גראָד איצטער ווען עס איז דאָ אַ מדינת ישראל? ס׳האָט דאָך באַדאַרפט זיין פאַרקערט, אַז מיט׳ן געבורט פון מדינת ישראל זאָל דער נאַציאָנאַלער באַוואוסטזיין אויפגעריכט ווערן, בפרט ביי דער יוגנט. מיר האָבן באַדאַרפט ווערן שטאַרקער און אינערלעך געפעסטיקטער. פאַרוואָס גייט אַלץ אַוועק אין דער פאַרקערטער ריכטונג?

דער ענטפער איז: די ישראל אויטאָריטעטן, דורכ׳ן אינסטרומענט פון דער יידישער אַגענטור, זוכן ניט צו מאַכן אונדז שטאַרקער און אונדז אויפריכטן. דערצו איז גורם די עבריתיזאציע־מאנקאָליע פון די תפוצות, וואָס די ישראל אויטאָריטעטן האָבן זיך אַריינגענומען אין זייערע קעפּ דורך אַ סיסטעם פון פאַרמיאוסן דעם יידיש־רײדנדיקן יידן אויסער מדינת ישראל; דורך איגנאָרירן און פאַרמיאוסן זיין יידיש לשון ביי דעם יונגן דור אין די תפוצות.

איר וועט ביי קיין שום באַוועגונג ניט טרעפן אַזאַ הערמעטישע אָפּגעשלאָסנקייט צווישן דעם יונגן און עלטערן דור, ווי עס איז ביי די היינטיקע ציוניסטישע אסיפות. דאָס איז ניט קיין צופאַל. עס איז נויטיק אָט די אָפּגעשלאָסנקייט, ווייל אויף די פאַרזאַמלונגען פון די עלטערע הערט מען נאָך אַ יידישע רעדע און דאָס טאָר דער יונגער דור ניט הערן. אָט דער איינשטעל צו אונדז האָט שוין געבראַכט קענטיקע סימנים פון שאָדן איבער גאָר דער וועלט. מען קען שוין באַלד ניט ריידן פון קיין איינהייטלעך יידיש פאָלק. עס ווילט זיך דאָ אויסשרייען בקול רם: — אַוואו איז זייער שכל? ווייסן זיי ניט, אַז פון אונדזער ירידה וועט זיי קיין גוטס ניט אַרויסקומען? זיינען היינט אין מדינת ישראל נישטאָ קיין ניכטערע קעפּ, וואָס זאָלן אויפקלערן און אָנווייזן, אַז ווען זיי וועלן דערפילן דעם שאָדן וועט זיין צו שפּעט?

לאָמיר דאָס אַנאַליזירן: מדינת ישראל איז מער ניט קיין חלום, זי איז אַ געאָגראַפישער יש. און ווי אַלע מלוכות האָט זי שונאים און פריינט. אָבער זי האָט מער שונאים ווי פריינט. און דערצו האָט זי אירע שונאים

ביי דער שוועל און זיי זיינען פערציק מאָל גרעסער פון איר. און די עטלעכע פּאַרעווע פריינט וואָס זי פאַרמאָגט איז נאָך אויכעט צווייפלהאַפט ווי אַזוי זיי וועלן האַנדלען אין אַ קריטישן מאָמענט. די איינציקע פריינד אויף וועמען ישראל קען זיך פאַרלאָזן — זיינען יידן פון די גרעסערע ישובים אין די תפוצות, ספּעציעל וואו זיי קענען האָבען אַ פּאָליטישן איינפלוס, בפרט פון דעם צפון אַמעריקאַנער ישוב, מחמת ער איז דער גרעסטער און קען ווערן דער איינפלוסרייכסטער.

מיר זיינען כמעט אַ זעקס מיליאָניקער ישוב און ווען אינטעליגענט דערצויגן און אָנגעפּירט קענען מיר זיין אַן אַנטשיידנדיקער כוח. פון די „אויך מיר יידן״, ווי מענדעלע באַצייכנט זיי, מיט וועמען די ישראל אַגענטורן קושן זיך אין די פּיסקלעך, וועט דאָס ניט קומען, פשוט דערפאַר וואָס מדינת ישראל איז ניט קיין באַשטאַנדטייל פון זייער גייסטיקן באַגאַזש. פונקט ווי דער דריי מיליאָניקער יידישער קיבוץ וואָס ווערט דערשטיקט אונטער די סאָוויעטן, באַאומרואיקט זיי ניט. דאָס איז ניט זייער שולד: פון לערנען יידישקייט איין טאָג אין וואָך אין אַ „סאַנדיי סקול״, אָדער נאָך עטלעכע שעה אַ וואָך, וואו מען האָט זיך אויסגעלערנט אַביסל טרוקענע עברי און מאַכן אַ בר־מצוה „ספּיטש״: — „טודעי איי עם עי דזשו״, קען מען ניט דערוואַרטן אַזעלכע זאַרגן. זייער יידישקייט איז אַן וואַרצלען. זיי פעלט די אינטימע באַקאַנטשאַפט מיט דער וואונדער־מעשה ווי אַזוי מיר זיינען געוואָרן יידן, אַ יידיש פאָלק.

זייער יידישן יחוס ציען זיי ניט פון באַרג סיני, נאָר פון קאַליפאָרניער סטאַדיום, וואו אַ לינק־האַנטיקער יידישער בחור האָט זיך אויסגעצייכנט אַלס דער בעסטער „בעיז־באָל פּיטשער״. ווי איז צו אונדזער געלעכטער!

די יידישע אַגענטור האָט אין 1965 אויסגעגעבן אין אַמעריקע פערציק מיליאָן דאָלאַר אויף העברעאישער דערציאונג, אַ וואו זענען די רעזולטאַטן?

דער אמת איז, אַז די ישראל אַגענטורן מיט אירע שלוחים, וואָס זיי שיקן אַרויס אין די תפוצות, זיינען אירע ערגסטע שונאים, ווייל זינט די אַגענטורן מיט די שלוחים זיינען געוואָרן טעטיק אין די תפוצות האָט די שפּראַכלעכע אַסימילאַציע דורכגעמאַכט אַזאַ מהלך, וואָס עס וואָלט איר גענומען יאָרן צוצוקומען צו דעם.

דאָס איז ניט קיין צופאַל. די סיבות פון דעם צושטאַנד שטאַמען

פון דעם ווי אַזוי די אַרבעט ווערט געטון, די כוונה און מיט וועמען די אַגענטורן און שליחים חברן זיך. אין געזעלשאַפטלעכן לעבן פּונקט ווי אין אינדיווידועלן לעבן זיינען פאַראַן אייזערנע געזעצן: ווען איינער חברט זיך מיט פאַרדאַרבענע מענטשן, וועט ער זיך אויך אָנשטעקן מיר זייער פאַרדאָרבנקייט. אַט דער פּסיכאָלאָגישער געזעץ ווירקט זיך אויכעט אויס אויף רעגירונגען. די מאָסקווער הערשער האָבן זיך געחברט מיט די נאַציס זיינען זיי געוואָרן דאָס וואָס זיי זיינען איצט. דאָס וואָס זיי ברענגען ניט קיין יידן אין קרעמאַטאָריעס איז ניט קיין באַוויז, אַז זיי ווילן אונדז ניט אומברענגען. דאָס דערשטיקן די יידישע שולן און די בתי מדרשים מיט אַלע קולטור־אינסטיטוציע וועט שוין דערפירן צום געגאַרטן ציל.

דער אונטערשייד איז נאָר וואָס דאָרטן שטעלט ניט אַט די קרום קאַפּיקע אכזריות אין סכנה די מדינה. אָבער מדינת ישראל קען זיך מיט דער מאָסקווער פּאָזיציע ניט פאַרגלייכן. די באַדינגונגען זיינען דאָך קאָלאָסאַל אַנדערע. מ׳דאַרף ניט זיין קיין נביא כדי פאָראויסצוזען וואוהין אַזעלכע פירערס און געפירטע קענען פאַרקריכן.

דער נייער דור, אָדער דורות, וואָס ווערן דערצויגן אונטער דער השפּעה פון אַזעלכע פירערס, וועט ניט זיין דאָס וואָס די ישראל אויטאָריטעטן גלויבן, אַז זיי וועלן זיין. ניט אין אַזעלכע היימען וואַקסן אויס ווייצמאַנס, בן גוריונס, אָדער אפילו פאָלקס־חלוצים, וואָס זאָלן פאַרלאָזן זייערע באַקוועמע היימען און זיך אַוועקלאָזן אין אַ לאַנד, וואו מ׳האָט באַדאַרפט האַקן שטיינער, טריקענען זומפּן און זיין אין געפאַר צו שטאַרבן פון מאַלאַריע. היינט זיינען די באַדינגונגען אַ סך בעסער אין יעדער פּרט, פּאַרוואָס רירט זיך נישט די יוגנט פון אָרט? איז דאָס איר שולד? ניין! ווען מ׳וואָלט יענע דורות דערצויגן אויף שקר, ווען מ׳וואָלט יענע דורות דערצויגן אין חדרים און ישיבות מיט אַ גוי׳אישן לשון, ווי מ׳טוט עס היינט, וואָלטן זיי אויכעט אַוועק אויף אַנדערע וועגן.

לאָמיר, בכן, דאָס אַסימילאַציע־פּראָבלעם גוט צעגלידערן, אויב מיר ווילן, אַז אונדזער ארבעט זאָל אַרויסרופן דעם געהעריקן סטימול פאַר׳ן קאַמף קעגן אונדזערע פאַרשטעלטע שונאים.

מיר האָבן אין אָנהויב באַטאָנט, אַז מיר׳ן ניט ריידן מיט קיין רמזים. מיר באַצייכענען די אַסימילאַנטן ווי פאַרשטעלטע שונאים, ווייל די ברייטע פאָלקס־מאַסן זעען ניט אין זיי וואָס מיר, בני יידיש, זעען; און זיי באַטראַכטן זיי פאַר אייגן בלוט און פלייש (לאָמיר אייך אויסזאָגן אַ סוד אַז

אַט דעם בליק האָבן געוויסע קולטוריסטישע טוער אויך) אַט די בלינדקייט טאָרן מיר ניט אין אונדזער אַרבעט פון אויג אַרויסלאָזן.

דעם אָפענעם אַנטיסעמיט זעט יעדער און איטלעכער קען אים דערקענען. מיטן פאַרשטעלטן שונא־ישראל איז דאָס קאָמפּליצירטער. בעת דער אַנטיסעמיט פאַרפאָלגט אונדז, באַליידיקט אונדז ווי אַ פאָלק — טראַכט אויף אונדז אויס פאַרשיידענע בילבולים... טוט עס דער אַסימילאַטאָר אויף אַ פאַרשטעלטן, ראַפינירטן אופן. ער באַליידיקט אונדז ניט ווי אַ פאָלק, ער טראַכט ניט אויס קיין חסרונות אויף אונדז, ער זאָגט נאָר אַז אונדזער יידיש לשון איז מיאוס. און ער ווייסט ניט אַז מ׳ קען ניט אָפּטיילן איינס פונ׳ם צווייטן.

מיר און זיי זיינען צוויי באַזונדערע וועלטן און מיר זיינען עס תמיד געווען. עס איז געווען איינגעשטעלט אַ „קאָרדאָן סאַניטער" צווישן אונדז און זיי, ווייל מיר האָבן דעם אַמאָליקן יאַהודי, וואָס האָט זיך עוואָלוציאָנירט אין היינטיקן אַסימילאַנט תמיד באַטראַכט פאַר אַ האַלבן משומד, אַ באַוועגונג מיט אַ פילאָסאָפיע וואָס וועט פירן צום שמד. אַז דער געזונטער יידישער פאָלקס־אינסטינקט האָט אונדז ניט אָפּגענאַרט קען מען שוין איצטער קלאָר זען. היינט איז די מחיצה כמעט ווי אָפּגעשאַפט. דאָס באַווייזט ווי אָפּגעשוואַכט עס איז געוואָרן די יידישע וואַכזאַמקייט. דער עיקר מיט וואָס פאַר אַ גלייכגילט די יידישע אינסטיטוציעס נעמען דאָס אויף.

דער סך־הכל איז, אַז דער קולטורעלער ניוואָ און די נאַציאָנאַלע יידישע באַפעסטקייט איז גוואַלדיק געזונקען. דאָס איז ניט קיין מליצה, — אַ פראַזע כדי צו מאַכן אַן איינדרוק — מיר זיינען אויף אַ שייד וועג, טאַקע ווייל עס איז דאָ אַ ישראל מלוכה.

ווי, ווי, וואָס מער מען גראָבט אַלץ טיפער איז דער תהום! ווען עס איז געבוירן געוואָרן מדינת ישראל האָבן מיר אַלע געגלויבט, אַז איצטער וועט אונדזער המשך זיין געזיכערט. עס לייגט זיך אויפן שכל, אַז אַזוי האָט עס באַדאַרפט צו זיין, ווייל יעדער בר־דעת האָט געוואוסט, אַז ניט אַלע יידן וועלן זיך אַהין אַוועקלאָזן, און ניט די ישראל מדינה קען אונדז אַלעמען אַריינעמען. די גרויסע מערהייט וועט בלייבן אין די תפוצות. און טאַקע צוליב איר אייגענער זיכערקייט וועט זי זיין פאַראינטערעסירט אין אונדזער המשך. נו, ווער עס טראַכט היינט אַזוי דער לעבט אין אַ וועלט פון אילוזיעס, איבערטריבענע דערוואַרטונגען.

עס קלינגט ווי אַ פּאַראַדאָקס, אָבער עס ווייזט אויס, אַז נאָר ביי אונדז יידן מיט אַזאַ דעמאָראַליזירטער פירערשאַפט קען זיך שאַפן אַזאַ פּאַראַדאָקסאַלע דערשיינונג.

מיר פרעגן מיט צער און דאָס דאַרף יעדער נאַציאָנאַל באַוואוסטזיניקער ייד פרעגן, די אַלטע טראַדיציאָנעלע פּאָלקס־פראַגע:

איז דאָס גוט פאַר יידן? און איז דאָס גוט פאַר מדינת ישראל?

אַלע יידישע אָרגאַניזאַציעס דאַרפן דערוואַכן צו דער געפאַר. זיי טאָרן זיך ניט אַרויסדרייען פון דער אחריות. די לערן־אַנשטאַלטן, די ישיבות קומען דאָ אויפן ערשטן אָרט.

3

די ישיבות

ביז איצט האָבן מיר אין קורצע שטריכן געפּרוּווט אָנווייזן אויף די צעשטערערישע כוחות, וואָס אַרבעטן מיט אַן אויסגערעכנטן, באַוואוסטזיניקן און פּלאַנירטן אופן וואָס שנעלער אַרויסצורייסן פון אונדזערע הענט אונדזער וויכטיקסטן לעבנס־אינסטרומענט, וואָס די תפוצות האָבן נאָך דערהאַלטן צו שיצן זיך קעגן דער אַסימילאַציע — דאָס יידישע לשון און די קולטור וואָס דאָס יידישע לשון האָט געשאַפן. מיר האָבן אויך אָנגעוויזן, אַז אויב מיר וועלן דאָס פאַרלירן וועט פון אונדז ווערן דאָס וואָס עס איז געוואָרן פון די אָריענטאַלישע יידן, אַריינגערעכנט די יאַהודים. מיר וועלן טיילן זייער שטאַנד אין דער יידישער וועלט.

מיטן אונטערגאַנגט פונם מזרח־אייראָפּעאישן יידנטום, (דאָס סאָוועטישע יידנטום איז פון דער ווירקונג־ספערע אויסגעשלאָסן, צוליב קלאָרע סיבות) האָט זיך די לאַגע אינגאַנצן געענדערט. היינט איז דער אַמעריקאַנער יידישער סעקטאָר דער איינציגער, וואָס דאַרף שטרעבן צו באַנייען די גייסטיקע ווערטן פונם מזרח־אייראָפּעאישן יידנטום, צוליב אַ סך טעמים: 1) ווייל ער איז היינט דער גרעסטער; 2) צוליב זיין וואוילשטאַנד, און אויבעט אַ דאַנקט דעם וואָס אַמעריקע איז היינט די שטאַרקסטע מדינה אין דער וועלט, איז ער במילא דער אָנגעזעענסטער.

די אויגן פון אַלע תפוצות זיינען געווענדט צו אונדז. און וואָס מיר טוען דאָ האָט אַ גרויסע השפּעה אויף די יידן פון אנדערע לענדער.

אין דער איצטיקער שעה, ווען מ׳גיט אַ קוק אויפן בילד פון אַמעריקאַנער יידנטום, באַפאַלט אַ שרעק מיט וואָס פאַר אַ רואיגקייט און פולשטענדיקער טעמפּקייט לגבי דער לאַגע און דער היסטאָרישער אויפגאַבע אונדזערע היגע מדריכים פון די פאַרשיידענע לערן־אַנשטאַלטן נעמען דאָס אויף. קיין שפּור פון אומרו פאַר דעם מאָרגנדיקן גורל; קיין שום סימן פון גייסטיקער זאָרג, קיין שום קולטור־דאגות.

מיר האָבן דורכגעמאַכט אַ גרויס אומגליק, אַ שרעקלעכן חורבן, אַ טיפע וואונד, וואָס פאַרהיילט זיך ניט. די אַלע מנהיגים, דירעקטאָרן, פּרינציפּאַלן, מלמדים געדענקען דאָס אַלעס. אַוואו איז זייער צער און חשבון־הנפש? פאַרוואָס ווערן די תלמידים ניט אָנגעשטעקט מיט אָט דעם נאַציאָנאַלן גורל? פאַרוואָס פרעגן זיי נישט קיין קשיות ווי דער אַמאַליקער ישיבה׳ניק? פאַרוואָס זעט מען ניט קיין דיסקוסיע־קרייזלעך אַרום די ישיבות? פאַרוואָס איז זיי גאָרניט קשה? וואָס געפעלט זיי יאָ און וואָס געפעלט זיי ניט אין יידישן לעבן? און ווי אַזוי דאַרף דאָס היינטיקע יידישע לעבן אין דער נייער ווירקלעכקייט זיין איינגעאָרדנט?

אין אַמעריקע איז נאָך קיינמאָל ניט געווען אַזאַ פאַרשפּרייטע נעץ פון ישיבות, ווי מיר האָבן עס היינט צו טאָג. (אַרום 300 ישיבות, כן ירבו) אַ חוץ די „סאָנדעי סקולס" און די וועלטלעכע יידישע שולן. אַ פּראַכטפול בילד אָנצוקוקן. פרעגט זיך אַ פראַגע: פאַרוואָס איז ביי אונדז אַזאַ ירידה? אַ וואו איז די השפּעה? וואָס לערנט מען מיט די תלמידים אין די ישיבות און וואָס פלאַנצט מען איין אין זיי? פאַרוואָס שטעקן די ישיבות ניט אָן די תלמידים מיט מורא פאַרן מאָרגנדיקן גורל? פאַרוואָס ווערן ניט די תלמידים פאַרפאַנצערט קעגן די שעדלעכע דרויסנדיקע איינפלוסן, ווי עס פלעגט פאַרפאַנצערן דאָס אייראָפּעאישע חדר און ישיבה? און ווער זיינען די מענטשן, וואָס שטייען ביים רודער פון דער דערציאונג פון נייעם דור? זעען זיי ניט די ירידה, וואָס מיר גייען דורך? פאַרוואָס איז זייער ווירקונג קעגן אונדז און ניט פאַר אונדז?

מ׳רעדט ביי אונדז און מען שרייבט און מען גיט אונדז אַריין אין נדן, אַז דער וואוקס פון די ישיבות נעמט זיך פון דעם וואָס אַמעריקאַנער יידן ווערן פרום. הלוואי וואָלט דאָס אמת געווען! אויב די אַמעריקאַנער יידן וואָלטן געוואָרען פרום וואָלטן דאָך, אויפגעקומען ישיבות איבערן גאַנצן

לאַנד, וואו נאָר עס געפינען זיך קאָמפּאַקטע ייִדישע ישובים. איז דאָס אָבער ניט אַזוי.

די ישיבות זיינען אויפגעקומען נאָר אין די מזרח־טיילן פון לאַנד, צוליב צוויי סיבות: ערשטנס, צוליב די אומרוען אין די דרום־שטאַטן, האָבן אַ סך פון דער נעגערישער באַפעלקערונג אַריינגעשטראָמט אין אונדזערע שטעט, וואו זיי פילן זיך פריי צוגלייך מיט אונדז. דער צווייטער פאַקטאָר איז וואָס אונדזער שטאָט איז פאַרפלייצט געוואָרן פון אַ געוויסן אימיגראַנט, וואָס קומט פון אַן אינדזל, וועלכער געהערט צו אַמעריקע, אָבער צוליב זייער אָפּגעשטאַנענקייט ווילן די עלטערן ניט שיקן זייערע קינדער אין די זעלבע שולן. דאָס טוען קריסטן און דאָס טוען די ייִדן. אוןביידע טוען דאָס ניט צוליב רעליגיעזע מאָטיוון.

ווילן מיר האָבן אַ באַגריף ווי טיף עס איז די רעליגיעזע השפּעה אויף די תלמידים, איז גענוג אַ קוק צו טאָן אויף די קאַפּעלעך, וואָס די ישיבה׳ניקעס טראָגן אויף זייערע קעפּ. אַלץ הייסט אַ יאַרמולקע! מיר געדענקען אַ יאַרמולקע, וואָס האָט פאַרדעקט דעם גאַנצן קאָפּ, זעט, וואָס עס איז געבליבן פון דער אַמאָליקער ייִדישער יאַרמולקע! און וויפיל עס איז געבליבן פון דער אַמאָליקער יאַרמולקע אויפן קאָפּ — אַזוי פיל איז פאַראַנען רעליגיעזע ייִדישקייט און ייִדישער באַוואוסטזיין אין קאָפּ.

אָט וואָס עס ווערט געזאָגט אינעם אַלאַרם־רוף פונם „אינטער־ישיבה סטודענטן קאונסיל״:

„ליידער, ליידער פאַסירט דאָס אומגלויבלעכע. אַז די מערסטע תלמידים, וואָס ענדיקן זייער לערנען אין דער עלעמענטאַרער ישיבה, זעצן ניט פאָר וויטער זייער לערנען אין די ישיבה־הייסקולס, נאָר זיי גייען אַוועק לערנען אין די שטאָטישע היי־סקולס״; אָט די דאָזיגע לאַגע פאַראורזאַכט, אַז דאָס ביסל ייִדישקייט, וואָס די ישיבה־קינדער האָבן אין זיך איינגעזאַפּט אין דער ישיבה קטנה, ווערט גאַנץ שנעל אויסגעוועפּט און זיי גייען אינגאַנצן אַוועק פון דעם וועג פון תורה און מצוות״.

פאַרוואָס גייען זיי אַוועק? ווייל עס איז אַ דערציאונג אָן אַ ציל. עס איז אַ דערציאונג אָן אַ נאַציאָנאַלער אידייע. עס איז אַ דערציאונג, וואָס איז געבליבן פאַרגליווערט ערגעץ אין די הרי חושך פון מיטל־אַלטער, ווען רעליגיע איז געווען אַלמעכטיק, וואו זי האָט אָפּערירט אין אַ סביבה, וואָס איז געווען צו אונדז פיינדלעך, וואו די יוגנט האָט ניט געהאַט וואוהין צו אַנטלויפן

פון אונדז. היינט האָבן זיי יאָ וואוהין צו אַנטלויפן, און זיי לויפן טאַקע. פשוט דערפאַר ווייל זיי האָבן ניט מיט וואָס און פאַרוואָס זיך צו ראַנגלען קעגן די דרויסענדיקע איינפלוסן.

צוליב פאַרשטענדלעכע טעמים האָבן מיר געפונען פאַר נויטיק זיך דורכצושמועסן וועגן דעם ענין מיט אייניקע אָנפירערס פון די ישיבות קטנות. פון די שמועסן האָבן מיר אויסגעפונען, אַז צווישן אונדז און זיי איז פאַראַנען אַ גוואַלדיקער אָפּגרונט. אין זייער שנאה צום יידישן לשון האָבן זיי פאַר זיך געשאַפן אייגענע באַזונדערע אינדזלען, וואָס זיינען פולשטענדיק אָפּגעזונדערט פון אונדז. זיי לייענען צייטונגען און זשורנאַלן, אָבער ניט קיין יידישע. זיי לייענען ביכער, אָבער ניט קיין יידישע.

עס איז צום שטוינען ווי זיי ווייסן וואָס פאַר אַ באַציאונג דער אַמאָליקער משכיל האָט געהאַט צו רעליגיע, אָבער זיי ווייסן לחלוטין ניט וואָס פאַר אַ באַציאונג דער היינט־וועלטלעכער נאַציאָנאַל באַוואוסטזיניקער ייד האָט צו רעליגיע. זיי איז אַבסאָלוט פרעמד וואָס ביי אונדז האָט זיך אָפּגעטאָן אין די לעצטע פופציק יאָר און וואָס עס קומט פאָר ביי אונדז איצטער.

פון וואַנעט זאָלן זיי דאָס וויסן, אַז אין זייער מויל קומט ניט אַריין קיין יידיש וואָרט? מען לייענט ניט קיין יידישע צייטונג, קיין יידישן זשורנאַל, שוין אָפּגערעדט פון אַ יידיש בוך, ממילא איז דאָס יידישע לשון אין זייער דערציאונג פון יידישן קינד פולשטענדיק באַזייטיקט.

אָט דעם טעות ווילן אונדזערע אַמעריקאַנער ישיבה־דירעקטאָרן ניט איינזען און דאָס טרייבט זיי צו אַנדערע טעותן. און עס ווערט אַ נעץ פון פלאָנטערנדיקע טעותן. דערפאַר איז די השפעה פון די היינטיקע ישיבות אַזאַ קלאָגעדיקע. אַזאַ מין לערנען ווי די היינטיקע אַמעריקאַנער ישיבות האָבן איינגעשטעלט, דאָס אויסשליסן יידיש פון דער רעליגיעזער דערציאונג, ברענגט אַריין חורבן, אָדער לכל הפחות פירט דערצו.

עס איז נאָך קיינמאָל ביי יידן ניט געווען אַזאַ טאַראַראַם מיט ישיבות, מיט „גראַונד ברייקינגס פאַר נייע טשאַפּטערס״, (אַ לשון אַזאַ ביי אונדזערע היינטיקע ישיבה־פּרעזידענטן), מיט בויען און צובויען נייע געביידעס, ווי עס איז איצטער.

אַ הימל שרייענדיקע נאַרעריי! ווען מען קוקט זיך גוט זעט מען, אַז אין דער טיף גייט אָן אַ גוואַלדיקער פּראָצעס פון יידישן אויפלייז ביים יונגן אַמעריקאַנער דור.

וועמענס שולד איז דאָס?

לאָמיר זיין גערעכט צו די אַמעריקאַנער יידישע קינדער. עס איז בשום אופן ניט זייער שולד. עס זיינען נישטאָ קיין שלעכטע קינדער ווי עס זיינען נישטאָ קיין שלעכטע יידן, אין ערשטן פאַל זיינען שולדיק די שלעכטע דערציער און אין צווייטן פאַל די שלעכטע מנהיגים.

מיר, בני יידיש, הויבן אויף אונדזער אָנווייז־פינגער און מיר זאָגן בקול רם, אַז די שולדיקע פאַר אונדזער היינטיקן מצב זיינען אונדזערע היינטיקע פירערס, די פרומע באַגלייך מיט די אסימילאַנטישע רעדל־פירערס, וואָס מאַרודעווען אין אונדזער היינטיקן יידישן לעבן. אויף זייערע שטערנס דאַרף מען אויסקריצן דעם קין צייכן...

דאָס וואָס דאָס מזרח־איראָפּעאישע יידנטום האָט זיך דערהויבן צו אַזאַ אויסשטראַלונג איז ניט געקומען ווי אַ נס מן השמים. מ׳האָט געהאָרעוועט דערויף: אין די חדרים, ישיבות און אין די היימען. אונדז האָט מען אין די ישיבות ניט געלערנט פיינט צו האָבן דאָס יידישע לשון, ווי מ׳טוט עס דאָ. (מיט זעלטענע אויסנאַמען, פאַרשטייט זיך)

דאָס היגע יידישע קינד דאַרף ניט וואַרטן ביז עס וועט אויסוואַקסן כדי צו ווערן באַקערט צו אַסימילאַציע. עס קריגט דאָס שוין אין זיין קינדהייט, אין קלאַס־צימער, גלייך פון חומש׳ל אַרויס. דערפאַר איז די דערציאונג פון די ישיבות אַזאַ דורכפאַל, ווייל עס טראָגט ניט קיין כאַראַקטער פון נאַציאָנאַלער דערציאונג; ווייל ביי די טאָן־געבערס פון די ישיבות הערשט די אַסימילאַנטישע מענטאַליטעט.

אונדזערע אַסימילאַנטישע מחנכים, ווי אַלע אַסימילאַנטן, איז פרעמד די גלאָררייכע געשיכטע וואָס מיר האָבן דורכגעמאַכט מיטן אויפקום פון יידישן לשון. זיי איז פרעמד דער ליכטיקער שכל, וואָס יידיש וועבט אַריין אינם יידישן פאָלקס־מענטשן.

אויף נאָך א מכה דאַרף מער אָנווייזן: אויף דער קלייזלדיקייט אין דער דערציאונג. יעדע פאַרטיי, אָדער רעליגיעזער פאַראיין האָט זיין פילאָסאָפיע אין דער דערציאונג. די איינציקע איינהייטלעכקייט וואָס הערשט יאָ ביי אונדזערע ישיבה־מחנכים איז — די שנאה צום יידישן לשון און צו דער יידישער קולטור. עס איז מערקווירדיק ווי אַזוי שנאה קען צונויפפירן צוויי ווילדע פרעמדע עקסטרעמען: די צאַרישע רוסישע גלחים, וואָס האָבן געהערשט איבער די „שקאָלעס" און די מחנכים וואָס באַהערשן די ישיבות.

יענע האָבן געפלאַנצט אין קריסטלעכן תלמיד האַס צו יידן און די היגע מחנכים פלאַנצן אינם יידישן תלמיד שנאה צום יידישן לשון, מיינענדיק, ווייזט אויס, אַז מ׳קען אָפּטיילן איינס פונם צווייטן. און זיי וואונדערן זיך פאַרוואָס די קינדער „אַנטלויפן פון אונדז באַלד ווען זיי פאַרענדיקן די עלעמענטאַרע ישיבה״.

פאַרוואָס זאָלן זיי ניט אַנטלויפן? וועלכע דערהויבענע פּרינציפּן טוט מען איינפלאַנצן (א חוץ שנאה צום יידישן לשון) אין די ישיבה קינדער, וואָס זאָל זיי אָפּהאַלטן ניט צו וועלן, אָדער ניט צו קענען, דערווייטערן זיך פון אונדז?

לאָמיר דעם פּאַראַלעל מיט די גלחים ציען ווייטער. אפשר וועט דאָס געבן אַ ברי אונדזערע מחנכים אין זייערע מוחות און זיי וועלן זיך פאַרטראַכטען וואָס זיי טוען.

אין דער צייט, ווען די גראָבקייט און קולטורלאָזיקייט פונם גלח, וואָס האָט זיך אויסגעווירקט אויף אונדזערע שכנים לגבי יידן, האָט אויף אונדזערע קינדער געווירקט פּאָזיטיוו: עס האָט ביי זיי אַרויסגערופן בעסערע און העכערע געפילן לגבי זייער שטאַם, מיט אַ חוש פאַר שוץ קעגן דרויסן — ברענגט די גראָבע קולטורלאָזע באַציאונג פון אונדזערע ישיבה מחנכים (אויסנאַמען זיינען נאַטירלעך דאָ. זיינען טאַקע יענע פון זיי מיט אונדז, בני יידיש) צום יידישן לשון און יידישער קולטור, נעגאַטיווע רעזולטאַטן: אַנשטאָט בעסערע און העכערע געפילן רופט זי אַרויס געפּאַלנקייט. (זיי זאָגן, אַז זיי זיינען שטאָלץ צו זיין יידן) אַנטלויף פון אונדז, אַנשטאָט באַהעפטן זיך מיט אונדז!

אייניקע ישיבות פּרובירן צו ראַטעווען די מערכה אין דער דערציאונג מיט אויסבייטן די לאַנד־שפּראַך אויף העברעאיש, און זיי זעען ניט איין, אַז היינט האָט העברעאיש גופא אַן אַסימילאַטאָרישע טענדענץ. עס האָט דאָס תמיד געהאַט, אָבער אַ מאָל איז דאָס געווען אין אַן אַנדער סביבה, וואָס איז געווען גוט באַפעסטיקט קעגן דעם.

לאָמיר דאָס אַנאַליזירן: העברעאיש איז צו אונדז ניט געקומען ווי אַ רעזולטאַט פון אַן אייגענעם שאַפונגס־פּראָצעס, ווי עס איז געווען דער פאַל מיט יידיש. דאָס העברעאישע לשון האָבן מיר איבערגענומען פון די שכנים צווישן וועלכע מיר האָבן דאַמאָלסט געלעבט, דאָס הייסט דורכן פּראָצעס פון אַסימילאַציע. אַ גאַר אַנדערשדיקער פּראָצעס איז פאַרגעקומען

מיט אונדזער ידיש לשון. ידיש לשון איז ניט קיין רעזולטאַט פון אַסימילאַציע, פאַרקערט, ידיש איז געשאַפן געוואָרן צו פאַרהיטן אונדז פון אויפלייזונג.

ידיש לשון איז געבוירן געוואָרן צוליב אַ פונקציע אויסצופירן אַ נאַציאָנאַלע שליחות, צו פאַרהיטן אונדז פון אונטערגאַנג. דאָס ידישע לשון איז געבוירן געוואָרן ווען מיר האָבן געלעבט צווישן גזלנים. מיר האָבן געמוזט האָבן אַן אייגן לשון כדי מיר זאָלן זיך קענען צוזאַמענריידן ווי אַזוי זיך צו באַשיצן קעגן אַ פיינטלעכער סביבה.

דאָס ידישע לשון איז אַ קאָלעקטיווע שאַפונג פונם גאַנצען פאָלק. מיר האָבן אין ידישן לשון באַדאַרפט אַריינלייגן אַן אַ שיעור חכמה, וואָס זאָל פאַרנעמען דאָס אָרט פון האַרמאַדעס און קאַנאָנען. ידיש האָט ניט באַדאַרפט צו מושטירן סאָלדאַטן צו באַשיצן זיך, ווי העברעאיש האָט עס געהאַט אַמאָל און ווי עברית האָט עס היינט. דערפון נעמט זיך דער גרויסער אויסאיידלונג־כוח, וואָס איז פאַרקערפּערט אין דער ידישער ליטעראַטור. אַ שטריך וועגן וועלכן די היינטיקע העברעאישע ליטעראַטור קען נאָך אפילו ניט חלומען.

אויך דאָס איז לגמרי ניט קיין צופאַל. דאָ האָבן געאַרבעט די נאַטור־געזעצן, וואָס רופן אַרויס די ספּעציעלע כוחות אין קאַמף פאַר דערהאַלטונג. העברעאיש האָט דעם קאַמף ניט דורכגעמאַכט, ווייל העברעאיש איז קיינמאָל ניט פאַרפאָלגט געוואָרן. העברעאיש איז תמיד געווען זיכער מיט זיך. א חוץ דעם איז זי תמיד געווען אויף דער זייט פון די פאַרפאָלגערס פון ידיש שוין דאַמאָלט און זי איז דאָס נאָך היינט. דאָס איז געווען צו איר שאָדן סיי דאַמאָלט סיי איצטער.

אַ גאַנץ אַנדערשדיקן געשיכטלעכן פּראָצעס האָט דורכגעמאַכט ידיש. אַחוץ דעם געזונטן יסוד, וואָס ידיש האָט באַקומען מיטן פאַרשפּרייטן די תורה צווישן פאַלק, האָט ידיש זיך געלייטערט אינם געראַנגל, ניט נאָר בנוגע ידן נאָר אויכעט זיך אליין. אָט דעם דאָזיקן דאָפּלטן קאַמף דאַרף נאָך אויכעט איצטער ידיש פירן פאַר דער דערהאַלטונג פון פאָלק מיט זיינע הויכע טראַדיציעס און פאַר דער אַנטוויקלונג פון אַ שעפעריש ידיש לעבן.

אונדזערע ישיבה־מחנכים דארפן זיך גוט באַדענקען וואָס זיי טוען און יואָס פאַר אַ דור ידן זיי דערציען, אַ דור וואָס וויל נאָר אַנטלויפן. זיי

דאַרפן זיך באַצייטנס פאַרטראַכטן און רעווידירן דעם פאַרעלטערטן איינשטעל אין דער דערציאונג פון היגן יידישן קינד; זיי דאַרפן זיך באַצייטנס באַפרייען פון דער איינרעדעניש, אז פון דער שפּראַכלעכער אַסימילאַציע וועט ליידן בלויז יידיש לשון אָבער ס׳וועט שאנעווען די רעליגיע.

מיר זעען שוין איצטער די רעזולטאַטן פון אַזאַ איינשטעל: די קינדער לויפן... איצטער לויפן זיי פון דער ישיבה קטנה צו דער רעגירונג סקול, שפּעטער וועלן זיי לויפן פונם בית המדרש צו דער רעפאָרם סינאַגאָגע. אויכעט דאָרט איז נאָך ניט די לעצטע סטאַנציע. מיר לעבן אין אַ פריי לאַנד און עס איז דאָ וואוהין צו לויפן.

אין פינצטערן מיטל־אַלטער האָבן מיר זיך ניט באַדאַרפט זאָרגן, אז אונדזערע קינדער וועלן פון אונדז אַנטלויפן. די שכנים צווישן וועלכע מיר האָבן דאַמאָלט געלעבט האָבן אונדז מיט אַזאַ שוץ באַזאָרגט. היינט, ווען מיר לעבן אין פרייע לענדער, איז די שוץ פאַרלוירן געגאַנגען. אין דער היינטיקער ווירקלעכקייט דאַרפן מיר די שוץ אַליין שאַפן.

יידיש איז די איינציקע פעסטונג פאַר דעם היגן יידישן קינד. דערצו איז דאָ איין מיטל — מ׳ דאַרף יידישן די ישיבות. עס דאַרף ווערן אַ כלל־גדול, אז אַלע לימודים זאָלן געלערנט ווערן אויף יידיש. אַן יידישן לשון וועט ווערן פון דער תורה וואָס עס ווערט פון די יידן וואָס הערן אויף צו ריידן יידיש.

מיר ציען דעם פאָדעם ווייטער: אונטער די נייע באַדינגונגען דאַרף מען אין דער דערציאונג אַריינברענגען עלעמענטן, וואָס זאָלן דאָס קינד עמאָציאָנעל באַווירקן צו וועלן זיין אַ ייד. עס דאַרף אינם קוריקולום פון די ישיבות אריינגענומען ווערן דער לימוד פון יידישער ליטעראַטור. מיט אמונה אַליין קען מען די היינטיקע יוגנט. וואָס לעבט אין אַ סעקולערער סביבה מיט היינטוועלטיקע אינטערעסן, ניט באַווירקן צו זיין צוגעבונדן צו יידישקייט אָן אַ נאַציאָנאַלער אידייע. די יידישע ליטעראטור וועט אים דאָס געבן.

די יידישע ליטעראַטור וועט דערגאַנצן און אויספילן ביים תלמיד דעם חלל, וואָס דער היגער רעליגיעזער לימוד לאָזט אויס. דורך דער יידישער ליטעראַטור וועלן זיי ווערן בני בית אין יידישן פאָלק. די יידישע ליטעראַטור איז אַ המשך פון דער רעליגיעזער. זי פאַרמאָגט די זעלבע געטריישאַפט צום פאָלק, וואָס די רעליגיעזע ליטעראַטור האָט געהאַט אײדער זי איז געוואָרן צעברעקלט אויף חברותות.

די סופרים פון דער יידישער ליטעראטור זיינען באַווירקט פון די זעלבע קוואַלן פון וואַנען אונדזערע גאונים, די באַגרינדערס פון דער יידישער רעליגיע, האָבן געשעפּט — זיי זיינען געשטאַנען ביים באַרג סיני באַגלייך מיט אונדזערע אבות. מיר אַלע, אייראָפּעאישע קינדער, זיינען געשטאַנען ביים באַרג סיני. נאָך מער: מיר זיינען אין די פּאַרוואָרפנסטע דערפער אין רוסלאַנד געווען אַ סך נענטער צום באַרג סיני, ווי עס איז אפילו דער סברא — כאָטש ער געפינט זיך פון באַרג סיני, מיט דער האַנט צו דערלאַנגען.

קלאָרער דאַרף מען דאָס פאַרשטיין אזוי: איידער דער מזרח־אייראָפּעאישער יידישער אינטעליגענט האָט זיך גענומען צו וועלטלעכער בילדונג, האָט ער אַפריער געהאָט הינטער זיך אַ פונדאַמענטאַלע יידישע אויסבילדונג. באַוואוסטזיניק אָדער ניט, איז יענע דראַמע, וואָס האָט זיך אָנגעהויבן ביים באַרג סיני, אַריינגעוועבט געוואָרן אין זיינע שאַפונגען.

אויב דאָס יידישע קינד וועט דערצויגען ווערן אידיש, וועט ער לעייענען א יידיש בוך, וועט דאָס אים העלפן צו פאַרשטיין בעסער די תורה. אַלע דערציער דאַרפן דאס אַריינגעמען אין זייער באַוואוסטזיין, אז אין דער היינטיגערווירקלעכקייט איז דאָ אַ מח.

מיט אמונה אליין קען מען היינט ניט אויפהאַלטן קיין יידישקייט ווי אַ מאָל. ווייל אויב אמונה, וועלכע?

די יידישע רעליגיע איז היינט מער ניט מאָנאָליטיש ווי זי איז געווען אַ מאָל. צוליב דער אַסימילאַציע ליידט זי אויך פון צעריסנקייט. אין דער היינטיקער ווירקלעכקייט דאַרף די אמונה אליין האָבן אַן אויפהאַלטער. דער איינציקער יסוד, אויף וועלכן זי קען זיך שטיצן איז דאָס יידישע לשון.

און פונקט אַזוי ווי מען לערנט די קינדער אָפּצוהיטן מצוות היהודית, אַזוי דאַרף מען זיי לערנען אָפּצוהיטן מצוות הלשון יידיש. אונטער די היינטיקע אומשטענדן איז דאָס אַ קאַטעגאָרישע אימפּעראַטיוו. אין דער היינטיקער ווירקלעכקייט מיינט קיום היידיש — קיום העם און קיום התורה.

ובכן, רבותי ראשי ישיבות: „זאָל דער כוח פון יידישן לשון ניט זיין גרינג און אייערע אויגן.

4

קולטור־פלוראַליזם

אַט דעם געדאַנק דאַרף מען פאַרשפּרייטן צווישן די ליטעראַטן, צווישן פּראָפעסאָרן און אין די אוניווערזיטעטן צווישן דער שטודירענדיקער יוגנט. דאָס איז אַ פּרינציפּ ניט נאָר פאַר יידן, אויך פאַר אַלע עטנישע גרופּן אין אַלע מדינות, ניט צו פאַרנאַכלעסיקן זייער פאָלקס־פיזיאָנאָמיע, זייער לשון, זייער קולטור; די כאַראַקטעריסטישע אייגנשאַפטן פון זייער שאַפן און דענקען. עס דאַרף ווערן אַ באַוועגונג. ווייל כל זמן עס זיינען דאָ פעלקער אויף דער וועלט, און דאָס וועט מסתמא אייביק זיין, וועלן מיר יידן, אויכעט מוזן זיין אַ פאָלק. אפילו ווען דער גרעסטער טייל זאָל זיך אַסימילירן — וועט נאָך אַלץ בלייבן אַ באַדייטנדיקער חלק, וואָס וועט זיך פון אונדז ניט וועלן אָפּרייסן, וואָס וועט קעמפן פאַר דעם וויטערדיקן קיום. דאָס וועט זיין דער אָפּקלייב, וואָס מיר האָבן תמיד געהאַט: די בעסטע זין און טעכטער פון יידישן פאָלק, וואָס דאַרפן ניט וואַרטן, אַז די המנ׳ס זאָלן אונדז צווינגען צו זיין יידן.

מיר לעבן אין אַ וואונדערבאַרן לאַנד. די אַמעריקאַנער געזעלשאַפט און די היגע געזעצן זיינען ניט קעגן אַזאַ באַנעם. אדרבא, אונדזער רעגירונג איז צופרידן וואָס אירע בירגער ווייזן אַרויס ספּעציעלע קולטור אינטערעסן. אונדזער לאַנד, די פאַראייניקטע שטאַטן איז דאָס פּאַסיקסטע לאַנד צו ווייזן דער וועלט אַביישפּיל ווי אַזוי עטלעכע קולטורן קענען לעבן בשותפות, מחמת דאָ זיינען פאַרטראָטן כמעט אַלע פעלקער פון דער וועלט מיט אַלע זייערע רעליגיעס.

אויב מיר נעמען אָן פּלוראַליזם אין דער רעליגיע פאַרוואָס קענען מיר דאָס ניט אָנווענדן אויכעט אין דער קולטור? איך ווייס, אַז דאָס איז אַ געוואָגטער געדאַנק. אַ סך וועט דאָס זיין שווער צו באַנעמען, בפרט די וואָס זיינען „פּראוד טו בי א דזשו", אָבער זיי שעמען זיך מיט אַ יידישן נאָמען, זיי וועלן דאָס ניט וועלן באַנעמען. איך זע שוין פאַר זיך פינגער־דרייער, טייטשער און אַריינטייטשערס, אַז דאָס מיינט אָפּזונדערונג.

היינט צו טאָג וועט זיי קומען צו הילף דאָס וואָרט: „סעגרעגאַציע", זיך וועלן אָפּזונדערן, אָפּשליסן.

זיי וועלן קענען מיט אַ טאָן פון נצחון אויסשרייען זייער באַליבט

וואָרט: — גערטאָ! — איר ווילט, אַז מיר זאָלן זיך איינשליסן אין אַ געטאָ — און ענלעכע אויסגעדראָשענע פראַזן פון אַסימילאַנטישן לעקסיקאָן.

מיר וועלן זיי באַרואיקן און אויפקלערן, אַז דער באַגריף געטאָ קען דאָ ניט אָנגעווענדט ווערן, ווייל געטאָ איז אַ פּאָליטישער אַקט, אַ סיסטעם וואָס פאַרדאָרבענע רעגירונגען, באַהערשט פון דער קאַטוילישער קירכע, האָבן אין מיטל־אַלטער אָנגעווענדעט קעגן אַנדערש גלויביקע גרופן, הויפּזעכלעך קעגן יידן. מיט אונדזער באַנעם האָט דאָס ניט צו טאָן. קולטור־פלוראַליזם איז ניט קיין פּאָליטישער פּראָבלעם. עס טראָגט בלויז אַ קולטורעל שפּראַכלעכן פּרינציפּ.

דאָס איז אַ וועג, אָדער וועגן, ווי אַזוי זיך צו באַשיצן קעגן דרויסנדיקע איינפלוסן. קלאָרער מיינט עס: שוץ קעגן שפּראַכלעכער אַסימילאַציע, וואָס באַדראָט אונדזער המשך, ווי אַ שעפעריש פאָלק מיט אַן אייגענעם כאַראַקטער.

אין די פרייע לענדער, וואו יידן געפינען זיך האָבן מיר ניט קיין פּאָליטישע אָדער עקאָנאָמישע פּראָבלעמען. מיר געניסן פון דעם אין דער פולער מאָס באַגלייך מיט אַלע בירגער פון לאַנד. און פונקט ווי מיר זיינען פּאָליטיש און עקאָנאָמיש אויסגעגלייכט דאַרפן מיר אויך האָבן נאַציאָנאַלע־קולטורעלע אויסגלייכונג. דאָס איז אַ נאַטירלעכער אויסדרוק פון פרייע מענטשן אין אַ פרייער געזעלשאַפט, להיפוך צו אַ טאָטאַליטאַרישער געזעלשאַפטלאכער אָרדענונג. (אגב אורחא, דאָ רעדט זיך ניט נאָר בנוגע יידן, נאָר וועגן אַלע עטנישע גרופן וואָס געפינען זיך אין לאַנד, אָדער אין לענדער).

היינטיקע פעלקער זיינען ניט מאָנאָליטיש ווי אַ מאָל. נאַציאָנאַליטעטן זיינען פאַראַן אומעטום. אונדזער לאַנד, די פאַראייניקטע שטאַטן, קען ווערן אַ קלאַסישער מוסטער פון אַ מולטי נאַציאָנאַליטעטן געזעלשאַפט.

אין אַלע פאָרטגעשריטענע לענדער גייען איצטער אָן באַוועגונגען אויפצוהאַלטן די נאַציאָנאַלע שפּראַכן און קולטורן. אויכעט ביי אונדז אין די פאַראייניקטע שטאַטן האָבן די איידעלע עלעמענטן תמיד געוואָלט אַז די פעלקערשאַפטן, וואָס שטעלן צונויף די וואונדערלעכע פּאָעמע, וואָס הייסט: אַמעריקע, זאָלן שאַפן אין זייער אייגענעם לשון. יידן זיינען מסוגל צו ווייזן אַנדערע מינאָריטעטן ווי אַזוי צו שאַפן אַ נאַציאָנאַלע קולטור פון אַן אייגענעם כאַראַקטער אין די ראַמען פון דער מלוכה וואו זיי וואוינען.

דאָס מיינט ניט, אַז מיר דאַרפן ניט לערנען די לאַנד־שפּראַך

אָדער זיין אָפּגעפרעמדט פון דער לאַנד־קולטור. עס דאַרף אויכעט באַטאָנט ווערן, אַז עס גייט ניט אין העכערקייט, אַז אונדזער קולטור איז העכער און אַנדערע זיינען נידעריקער. ניין, ניט דאָס איז דער מיין פון אונדזער באַנעם. דאָס מיינט נאָר, אַז עס דאַרף זיין אַ קולטור דרך־ארץ פונקט ווי עס איז דאָ אַ רעליגיעזער דרך־ארץ.

אין א אמתער דעמאָקראַטיע טאָר ניט זיין קיין פּריווילעגירטע, הערשנדיקע קולטור אַזוי ווי עס איז ניטאָ קיין פּריוועלעגירטע, הערשנדיקע רעליגיע. דאָס דאַרף געטאָן ווערן באַלד אין די פאָלקס־שולן. די קינדער דאַרפן דערציוגען ווערן אין גייסט פון טאָלעראַנץ צו אַנדערע שפּראַכן און קולטורן.

מען דאַרף זיך אין דעם אויבן געזאָגטן גוט אַריינטראַכטן. און כדי דאָס טראַכטן זאָל אונדז צופירן צום געגאַרטן חשבון־הנפש דאַרפן מיר זיך קודם כל אַרויסשלאָגן פון אונדזערע מוחות דעם געדאַנק מיט וועלכן די אָפּטריניקע אַסימילאַנטן שפּייזן אונדז פון קינדווייז אָן, אַז עס איז אַ געזעץ מן השמים, אַז נאַציאָנאַלע מינדערהייטן מוזן פאַרשלונגען ווערן פון שטאַרקע הערשנדיקע קולטורן.

אמת, עס איז טאָקע ביז היינט אַזוי געווען, און עס איז נאָך אפילו היינט אַזוי ביי געוויסע מינאָריטעטן, אָבער נישט ביי יידן. מיר, יידן, האָבן באַוויזן, אַז עס מוז ניט זיין אַזוי אויב מען ליידט ניט פון קיין אָפּגעלאָזנקייט, בעסער געזאָגט פון געפאַלנקייט און קאָמפּלעקסן.

מיט רעליגיע איז ניט בעסער געווען. היינט איז דאָס אַ נאַטירלעכע זאַך, אַז אין אַ פריי לאַנד זאָלן זיין עטלעכע רעליגיעס. פאַרוואָס קען דאָס ניט זיין אויכעט אויפן קולטור געביט?

זינט דער ערשטער וועלט־מלחמה זיינען אַלע לענדער אויפגעטרייסלט געוואָרן ביזן גרונט. גרויסע און קליינע מלוכות זיינען געוואָרן אויסגעמישט און זיי האָבן פאַרלוירן זייער אַמאָליקן מאָנאָליטישן כאַראַקטער. אין אַלע מדינות גרויסע און קליינע געפינען זיך איצטער מינאָריטעטן, וואָס זיינען אין געפאַר פאַרשלינגען צו ווערן פון דער הערשנדיקער קולטור. ספּעציעל אין די טאָטאַליטאַרישע לענדער, דאַרף דער פּרינציפּ פון קולטור־פּלוראַליזם ווערן די פונדאַמענטאַלע אידייע צו נאַציאָנאַלער פרייהייט. דאָס איז דער גייסט פון דער נייער צייט און מיר, יידן, זיינען פון דעם ניט אויסגעשלאָסן.

דער אויפגעוואַכטער נאַציאָנאַלער באַוואוסטזיין ביי דעם יידישן פאָלק,

אַ דאַנק דעם געבורט פון מדינת ישראל, טאָר ניט דערשטיקט ווערן פון עברית'יסטישער טאָטאַליטאַרישקייט.

מיר, בני יידיש, זיינען די פאָרלויפער פון אַ נייער יידישער אַנטוויקלונג און דעם אידעאַל פון די בני יידיש וועלן דאַרפן אויפנעמען אַלע פעלקער, כדי זיך צו באַשיצן קעגן אַלט־מאָדישן נאַציאָנאַלן שאָוויניזם.

מיר זיינען זיכער, אַז מיר וועלן געפינען אַ סך אידעלע מענטשן, ביי אַלע פעלקער, וואָס וועלן ווערן אונדזערע מיטקעמפערס.

אָט דער פּרינציפּ פון קולטור־פּלוראַליזם האָט אַ גרויסע באַדייטונג ניט נאָר פאַרן וועלט־יידנטום נאָר אויכעט פאַרן רוסישן יידנטום, פאַר די סאָוועטן וואָס זיי טוען צום רוסישן יידנטום... און עס איז ניט בעסער די מערכה אין מדינת ישראל בנוגע יידיש.

אַ מערקווירדיגע דערשיינונג: מאָסקווע און ירושלים. ביידע שרעקן זיך פאַרן יידישן לשון און ביידע ווילן עס דערשטיקן. מיר קענען פאַרשטיין פאַרוואָס די מאָסקווער סאַטראַפּן שרעקן זיך פאַרן יידישן לשון, ווייל אין יידישן לשון, ווי אין יעדן נאַציאָנאַלן לשון איז פאַראַנען פאָלקס־באַוואוסטזיין, אַ כח וואָס האַלט דאָס פאָלק צוזאַמען. און עס איז אין דעם אויך פאַראַן אַ קערן פון פרייהייט, אַן עלעמענט וואָס איז פאַר די מאָסקווער מושלים דאָס זעלבע וואָס אַ רויטער טוך איז פאַר אַ ווילדן אָקס.

וואָס האָט מדינת ישראל מורא פאַר א צוויי־שפּראַכיקן איינשטעל? פאַרוואָס נעמט זי זיך ניט אַראָפּ קיין ביישפּיל פון אַזעלכע מדינות ווי שווייצאַריע, בעלגיע, קאַנאַדע אויכעט קליינע מדינות. און עס שאַדט זיי, ניט צום געזונט.

דער ענין יידיש אין ישראל דאַרף באַטראַכט ווערן אין זיין ספּעציפישן מהות. ווייל יידיש אין ישראל איז אין דער ווירקלעכקייט מער ווי אַ שפּראַך־פּרינציפּ. יידיש אין מדינת ישראל פאַרקערפּערט אין זיך אַ אידעע, וואָס איז נייטיק פאַר די יידן צווישן די פעלקער און די תפוצות. און וואָס עס איז גוט פאַר די יידן אין די תפוצות איז אויך גוט פאַר מדינת ישראל.

לאָמיר אָט דעם בני יידיש אני מאמין ציען ווייטער צו זיין פולן פאַרנעם:

אין אַ פריי לאַנד טאָר ניט זיין קיין בכורה פאַר קולטור. אַזאַ איינשטעל איז דער היפוך פון היינטצייטיקן באַגריף פון פרייהייט.

אַמעריקע איז אַ פריי לאַנד און איז דער אָנשפּאַר און די האָפענונג פון דער בעסערער מענטשהייט אין איצטיקן היסטאָרישן וועלט־געראַנגל מיט די טאָטאַליטאַרישע מלוכות. אין אַמעריקע וואוינען נאַציעס כמעט פון אַלע וועלט־טיילן. אונדזער דעמאָקראַטיע דאַרף ווערן אַ מוסטער־לאַנד ניט נאָר פאַר עקאָנאָמישן סטאַנדאַרד נאָר אויכעט פאַר קולטורעלע ווערטן, ווי אַ קאָנטראַסט צו די טאָטאַליטאַרישע מלוכות, וואו מינאָריטעטן ליידן, וואו מ׳זוכט זיי צו דערשטיקן, ספּעציעל יידן.

אונדזער לאַנד, אַמעריקע, דאַרף באַווייזן ווי אַזוי עטלעכע קולטורן קענען הויזן צוזאַמען און פירן צו דער באַרייכערונג פון דער לאַנד־קולטור.

און עס איז כדאי אנצואווייזן אויף נאָך אַ מעלה וואָס קולטור־פּלוראַליזם האָט פאַר דעמאָקראַטישע לענדער בכלל און פאַר אונדזער לאַנד בפרט.

אין די איצטיקע באַדינגונגען פון דער וועלט־פּאָליטיק, וואו מיר לעבן זייט ביי זייט מיט טאָטאַליטאַרישע מלוכות, מיט זייערע ספּעציעלע פּראָפּאַגאַנדע אַפּאַראַטן צו דיסקרעדיטירן און אונטערגראָבן אַמעריקעס פּרעסטיזש אין די אויגן פון דער וועלט — איז פון גרויס פּאָליטישער נוצלעכקייט און אידעאישער וויכטיקייט פאַר דער שוץ פון אונדזער לאַנד אַז די היגע געבוירענע קינדער זאָלן קענען אָנהאַלטן און ממשיך זיין די קאָנטאַקטן מיט די מענטשן און מיט די קרובים פון די לענדער פונוואַנעט זייערע עלטערן זענען געקומען.

אַלע דעמאָקראַטישע לענדער דאַרפן דאָס אין זינען האָבן אין דער הײַנטיקער פּאָליטישער ווירקלעכקייט.

ווען די קינדער פון די אימיגראַנטן וועלן זיך קענען צוזאַמענרעדן און דורך שרייבן מיט די קרובים פון זייערע עלטערנס לענדער קענען זיי ווערן אַ ריזיקע שוץ־אַרמיי אָפּצושלאָגן די שעדלעכע פּראָפּאַגאַנדע וואָס די טאָטאַליטאַריער פאַרשפּרייטן וועגן אונדזער לאַנד טאָג־איין טאָג־אויס.

אונדזער לאַנד, די פאַראייניקטע שטאַטן, שפּילט אַ גרויסע ראָלע אויף דער הײַנטיקער וועלט־אַרענע; און אַזוי לאַנג ווי סע וועלן זיין טאָטאַליטאַרישע מלוכות וועט זי אַ דאַנק איר ריזיקער מאַכט מוזן ווייטער שפּילן אָט די ראָלע. ווייל מיר זיינען די לעצטע האָפענונג פון דער פרייער וועלט איז עס אין די אינטערעסן און נוצלעכקייט פאַר איר פּאָזיציע אין דער הײַנטיקער און צוקונפטיקער וועלט־לאַגע צו דערמוטיקן אירע בילדונגס־

אינסטיטוציעס אַז קולטור־פּלוראַליזם זאָל ווערן אַן אָפיציעלער איינשטעל אין דער דערציאונג פון יונגן דור.

מיר יידן, אַ דאַנק אונדזער צעשפּרייטקייט איבער דער וועלט, קענען דינען פאַר אַ גוטן ביישפּיל ווי אַזוי איין ישוב קען משפּיע זיין אויף אַ צווייטן ווען מ׳קען זיך צוזאַמענרעדן און דורכשרייבן מיט אנדערע ישובים.

אין די הויכע פענצטער, צווישן די ערנסטע אינטעלעקטועלע אַמעריקאַנער קרייזן, האָט מען שוין לאַנג אָפּגעשאַצט דעם הויכן ווערט וואָס קולטור־פּלוראַליזם האָט פאַר דער קולטורעלער אַנטוויקלונג פון פאָלק. אין די אַקאַדעמישע הויכע פענצטער איז יידיש היינט זייער פּאָפּולער און חשוב. דאַרף מען אָט דעם צושטאַנד אינטענזיפיצירן און אויסשפּרייטן.

אָט דער געדאַנק דאַרף מען אַריינהאַמערן אין די מוחות פון אונדזערע אַסימילאַנטישע מנהיגים און דערציער. מיר ווייסן, אַז דאָס איז אַ — אַ„פּאָלג מיך אַ גאַנג״, איז דער ענטפער אַז מיר קענען אונדזערע מנהיגים. מיר ווייסן, אַז ניט אַלע זיינען אויסגעגאָסן פון איין פורעם. עס זיינען צווישן זיי אויכעט דאָ געדאַנקלעכע יחידים. איניקע זיינען שוין מיט אונדז, די אַנדערע וועלן צוקומען! וואָס שייך די טעמפּע — דאַרף מען האָבן אַ ביסל געדולד, ווייל זיי וועט עס ערשט געפעלן ווערן ווען די „דזשענטיילס״ וועלן דאָס אָננעמען. דאָס איז אַ ספּעציעלער קלאַס: דיפּלאָמירטע „ריסטאָקראַטן״ אין אַמעריקאַנער אָלרייטישן דזשודאיזם, וואָס נאָך איצטער מיינען זיי, אַז עס איז אַ יחוס ניט צו קענען יידיש רעדן.

אונדזערע ערנסטע פען־מענטשן טאָרן ניט מיד ווערן פּאָפּולער צו מאַכן אונדזער׳ געדאַנק צווישן די טאָג־טעגלעכע לייענער פון דער יידישער פּרעסע. זיי טאָרן ניט פאַרהוילן דעם אמת, אַז אויב מען וועט עס לאָזן גיין ווי עס גייט, שטייען מיר פּנים־אל־פּנים פאַר אַ סכנה פון אונדזער המשך. כאָטש מיר האָבן היינט אַ מדינת ישראל, וואַקסט די אַסימילאַציע ווי קיינמאָל פריער.

דאָס איז אַ באַוויז, אַז מדינת־ישראל קען אונדז ניט פאַרזיכערן מיט קיין יידישן פאָלקס־המשך. מיר דאַרפן זיך מיט דעם אַליין פאַרזאָרגן. אונדזער ערשטע ווענדונג דאַרף זיין צו די ישיבות. און כאָטש דער דערפאָלג פון די ישיבות איז אַן אָנגעבלאָזענער, קען מען אים דאָך פאַרוואַנדלען אין אַ דערפאָלג, ווען מען וועט פון דאָרטן אַרויסטרייבן דעם אַסימילאַטאָרישן גייסט פון דער דערציאונג (אַז מ׳קען זיין א ייד אָן יידישן לשון) דער אַנטי־יידיש איינשטעל אין דער דערציאונג פירט צו חורבן.

אָט דעם בני יידיש אני מאמין דאַרף מען פאַרשפּרייטן אין אַלע יידישע אינסטיטוציעס, דערציערישע און געזעלשאַפטלעכע, איידער עס ווערט צו שפּעט.

מיר, בני יידיש, זיינען אַ נייער רינג אין דער קייט אין דעם געשיכטלעכן גאַנג פון אונדזער גערעַנגל פאַר המשך ווי אַ קולטור פאָלק. מיר האָבן פאַרטראַכט אַן אידעע, וואָס זאָל פאַרבינדן דעם אַמאָל מיט דעם היינט, דעם דאָרטן — מדינת ישראל — מיט דעם דאָ, די תפוצות. עס דאַרף ווערן אַ טאָג־טעגלעכע פליכט פון די יידישע שריפטשטעלער אונדז צו העלפן אַרויסברענגען אונדזער באַנעם אין אַלע לענדער וואו זיי געפינען זיך און האָבן טריבונעס פון וואַנעט צו רעדן צו דער ברייטער יידישער עפנטלעכקייט.

5

דער סך הכל

דער יידישער יישוב אין אַמעריקע איז אין אַ קלעם. און ער ווייסט ניט ווי אזוי זיך פון אים אַרויסצורייסן. ער ווייסט ניט, ווייל ער האָט זיך קיינמאָל ניט געגרייט צו זעלבסשטענדיקער שעפערישער בויאונג. מיט פּופּציק יאָר צוריק האָבן מיר דאָס ניט געפילט, ווייל יעדע וואָך פלעגן די שיפן אַריינברענגען טויזנטער נייע אימיגראַנטן. וואָס האָבן אויסגעפילט דעם חלל. צו דעם דאַרפן מיר געדענקען, אַז דאָס זיינען געווען אימיגראַנטן וואָס זיינען געקומען פון דער טיפסטער יידישער גייסטיקייט — דאָס רוסישע יידנטום.

היינט האָבן מיר דאָס ניט און עס ווייזן זיך ניט קיין סמנים, אַז עס וועט זיין. מיטן אויפקום פון מדינת ישראל האָבן מיר געהאָפט, אַז מדינת ישראל וועט אויספירן די שליחות, וואָס די מאָסקווער מושלים האָבן אָפּגעטויט ביים רוסישן יידנטום. היינט זעען מיר שוין וואָס פון אונדזער האָפענונג איז געוואָרן. היינט זעען מיר, אַז אין דער יידישער מדינה ווערט דאָס יידישע לשון באַטראַכט ערגער ווי אין די קריסטלעכע מדינות.

אָט דער איינשטעל האָט א גוואַלדיקע השפעה אויף די מנהיגים אין די תפוצות. (עס זיינען דאָ אויסנאַמען, פאַרשטייט זיך, אָבער זיי זיינען אַ מיעוט,

דעריבער מאַכטלאָז). איר וועט היינט צו טאָג ביי קיין שום ציוניסטישער אסיפה, גרויס אָדער קליין, ניט הערן קיין יידיש וואָרט. און דאָס טרויעריקע דערביי איז וואָס זיי זעען ניט איין, אַז דאָס וואָס זיי טוען וועט זיי ברענגען גרעסערן שאָדן ווי אונדז.

אונדזער המשך אין די תפוצות איז אָפּהענגיק פון דעם ווי טיף דאָס יידישע לשון וועט ווערן איינגעוואָרצלט אינם באַוואוסטזיין פון דער יידישער יוגנט.

אַ מערקווירדיקע דערשיינונג — די ישראל אויטאָריטעטן קענען באַוויזן מיט ק״ן טעמים, אַז מיר וועלן אונטערגיין. זיי פאַרשטייען אָבער ניט, אַז אָן אונדז, יידיש ריידנדיקע יידן, לויערט אויף זיי די זעלבע געפאַר. אַז מיט יעדן יידן וואָס זיי ציען אָפּ פון יידישן לשון פאַרלירט ישראל אַ פריינט.

לאָמיר די איצטיקעווירקלעכקייט קלאָר פאַרשטיין:

אונדזער איצטיקער מצב איז ניט אַראָפּגעפאַלן אויף אונדז פלוצים, איבער נאַכט. מ׳האָט געאַרבעט פאַר דעם. עס איז געווען אַ יאָר־הונדערט פון טעטיקייט, וואָס האָט געגראָבן און אונטערגעגראָבן אונדזערע יידישע יסודות. פון איין זייט די רעפאָרם (זי טוט עס נאָך אויך איצט) און פון דער צווייטער זייט — דער קאָסמאָפּאָליטיזם, אונטער דער פאָן פון „סאָציאַליזמוס״.

אָט די צוויי, צווישן זיך פרעמדע באַוועגונגען, האָבן האַרמאָניש געאַרבעט אויף אלע כלים וואָס שנעלער אַרויסצורייסן דאָס יידישע לשון פונם מויל פון יידישן פאָלקס־מענטש. היינט צו טאָג האָבן אָט די „נאָבעלע״ ראָלע איבערגענומען די עברית׳יסטן (מישט זיי ניט צונויף מיט די העברעיער). דער העברעיער איז אַ קולטור־מענטש, וואָס לעבט זיך אויס איןביידע קולטורן: אין דער יידישער און אין דער העברעישער.

ווען מיר קוקן זיך היינט צו צו דער ציוניסטישער באַוועגונג אין אַמעריקע, וואָס זי פּראַקטיצירט און וואָס עס איז פון איר געוואָרן, זינט דעם אויפקום פון מדינת ישראל, מיט די קול־קורא׳ס וואָס קומען פון דער יידישער אַגענטור; מיט די רפואות, וואָס זיי גרייטן צו קעגן אַסימילאַציע, קענען מיר זיך ריכטן אַז דער אָנגריף אויפן יידישן לשון וועט פאַרגעזעצט ווערן וואָס אַ מאָל שטאַרקער.

אפילו שאַנטאַזש ווערט שוין באַנוצט. ניט נאָר שטאַרבט יידיש אָפּ

ביי זיי, נאָר עס ווערט נאָך אַלץ באַצייכנט אַלס אַ זשאַרגאָן און אַ גלות־שפּראַך. און מען איבט אויס אַ דרוק אויף אַלע אָרגאַנען, אַז יידיש זאָל ניט גערעדט ווערן ביי זייערע אָדער ביי די ישראל אונטערנעמונגען.

דאָס יידישע לשון איז אונטער גזירה. עס קומט בכלל ניט אַריין אין באַטראַכט, ווי אַ לשון פון יידישן פאָלק צו וועלכן מ׳דאַרף זיך באַציען מיט דרך־ארץ. טויזנט יאָר האָט אַ פאָלק געזאַמלט און געשליפן אַ קולטור און זיי ווילן עס אומברענגען ביזן גרונט. וואָס זאָגן מיר ווען אַ קריסטלעכע מלוכה האָט אַזאַ פּאָליטיק לגבי אונדז?

אָט די פּאָליטיק איז אַן אויסגערעכנטע, אַ דורכגעקלערטע. און אויב מיר וועלן אָנגיין מיט אונדזער אָפּגעלאָזנקייט אויף ווייטער, ווי ביז איצט, וועלן מיר אַריינגעשליידערט ווערן אין שאל תחתיה.

אָט דעם אימפּאָרטירטן באַגריף, אַז מיר אין די תפוצות מוזן אונטערגיין, דאַרף מען צעשטערן. מ׳דאַרף אים אומברחמנותדיק באַקעמפן. מיר, בני יידיש, זיינען זיכער אַז די בעסערע עלעמענטן וועלן גיין מיט אונדז.

אויף נאָך אַ צעשטערערישן ווינקל דאַרף מען אָנווייזן: די „פּאָנד רייזערס״. אָט די פופציק־טויזנט־דאָלאַרדיקע (אויב ניט נאָך העכער) אַ יאָר ישראל פּאַטריאָטן שפּילן איצטער אַ געפערלעכע, צעשטערערישע ראָלע אויף דער יידישער גאַס. קיין גוטס וועט פון דעם ניט אַרויסקומען פאַר ביידע.

די יידישע צייטונגען טוען זיך ניט קיין טובה מיטן דערשטיקן די טענות פון בני יידיש מיטן פאַרקוקן די ווילדע מעשים. פאַרוואָס די יידישע צייטונגען זעען ניט דעם אומגליק וואָס זיי העלפן אויף אונדז ברענגען איז פאַר אונדז, בני יידיש, אוממעגלעך צו פאַרשטיין. ווען מיר קומען מיט די טענות אין די יידישע רעדאַקציעס טרעפן מיר זיך אָן אויף טויבע אויערן.

מיר, בני יידיש, זיינען איבערצייגט, אַז אונדזערע יידישע צייטונגען זיינען אַ גרויסער כוח אין אונדזער היגן יידישן לעבן. טויזנטער יידישע מענטשן רופן זיך אָפּ אויפן אַפּיל פון דער יידישער פּרעסע. און ווען די שונאים פון יידישן לשון וואָלטן געזען, אַז די יידישע פּרעסע איז אויף אונדזער זייט וואָלטן זיי זיך גערעכנט מיט אונדזערע תביעות צו זיי, ווייל אָן דער הילף פון דער יידישער פּרעסע וואָלטן זיי אין איין הרף־עין איזאָלירט געוואָרן פון דער יידישער גאַס.

דאָס יידישע לעבן טאָר ניט איבערגעגעבן ווערן צו די „פאָנד רייזערס", אָפּאָרטוניסטן וואָס האַלטן זיך ניט אָפּ פון קיין שום זאַך. די יידישע פּרעסע דאַרף גיין מיט אונדז! מיר, בני יידיש, זיינען איבערצייגט, אַז די יידישע פּרעסע נוצט ניט אויס דעם כח, וואָס זי פאַרמאָגט און זי וואָלט אים געקענט פאַרגרעסערן ווען זי וואָלט זיך נאָר באַפרייט פון איר אָפּגעלאָזנקייט.

די אונטערשטע שורה:

עס איז פון גרויס נויטווענדיקייט, אַז עס זאָלן זיך שאַפן בני יידיש אָרגאַניזאַציעס אין אַלע ישובים, אין אַלע שטעט און די יידישע פּרעסע דאַרף אונדז באַהילפיק זיין דאָס דורכצופירן. אין יעדער שטאָט זיינען פאַראַן אינטעליגענטע, נאַציאָנאַל־באַוואוסטזיניקע יידן, וואָס טראַכטן ווי מיר, בני יידיש, טראַכטן.

אָט די יידן דאַרף די יידישע פּרעסע אונדז העלפן צונויפזאַמלען אונטער איין דאַך, כדי צוזאַמען פּלאַנירן און קאָאָרדינירן די אַרבעט אין קאַמף קעגן אַסימילאַציע און אַסימילאַנטישע מנהיגים.

מיר, בני יידיש באַטראַכטן דעם אַסימילאַנט פאַר אַן אינערלעכן שונא. ווייל ביים אַסימילאַנט איז נישטאָ קיין יידיש פאָלק. ביי אים איז דאָ בלויז אַ „דזשואיש רעלידזשאַן". דאָס איז אַ פּלאָנטער, אין וועלכן דער יידישער פאָלקס־מענטש קען זיך ניט פאַנאַדערקלייבן. דער ייד פון אַ גאַנץ יאָר ווייסט וואָס דער אַנטיסעמיט מיינט פאַר אונדז. ער קען זיך אָבער ניט פאַנאַנדערקלייבן אין דער געפאַר, וואָס דער אַסימילאַנט ברענגט אויף אונדז.

דער דורכשניטלעכער ייד זעט ניט, אַז דאָרטן וואו דער אַנטיסעמיט שטעלט זיך אָפּ, נעמט זיין פונקציע איבער דער אַסימילאַנט. די יידישע פּרעסע אין אַלע ישובים דאַרף העלפן אַרויסברענגען אָט די קלאָרקייט אין די יידישע מוחות.

עס איז אויך וויכטיק אַריינצוברענגען די פאַרשטענדעניש, אַז היינט איז מער ניטאָ קיין קוואַלן פון וואַנעט מיר זאָלן שעפּן שעפערישע יידן. מיר דאַרפן זיי אַליין דערציען. אַמעריקע איז אודזער לאַנד. דאָ וועלן מיר מיט אונדזערע קינדער און קינדס־קינדער אויסלעבן אונדזערע יאָרן. (אין דעם ליכט דאַרף מען באַטראַכטן אַלע ישובים אין די פרייע לענדער).

דער שכל איז מתחייב, אַז מיר דאַרפן שאַפן דאָזיקע באַדינגונגען, וואו עס זאָל זיך איינוואָרצלען אַ יידיש לעבן און אַ יידיש שאַפן. פון דעם וועט מדינת ישראל אויך געניסן, ווייל אויב מיר ווילן זיין יידן דאָ, וועלן זיי מוזן זיין יידן דאָרטן. אַ פּאַראַדאָקס, וואָס נאָר ביי יידן קען עס געמאָלט זיין.

אָט דאָס איז די נייעווירקלעכקייט וואָס האָט זיך געשאַפן אַרום אונדז. בני יידיש איז אַ רעזולטאַט, בעסער געזאָגט, אַ רעוואָלט קעגן דער טענדענץ, אין וועלכער אונדזערע היינטיקע מנהיגים ווילן אונדז אַריינשליידערן. אַ רעוואָלט קעגן דער אָפּגעלאָזנקייט, וואָס האָט זיך איינגעשטעלט אין היגן יידישן לעבן.

מיר, בני יידיש, האָבן פאַר זיך אויסגעקליבן דעם שענסטן גורל וואָס אַ נאַציאָנאַל-באַוואוסטזיניקער ייד האָט ווען עס איז געחלומט.

דאָס וואָס אונדז קומט אויס אַזוי שווער צו אַרבעטן איז אַ סימן, אַז מיר זיינען אויפן ריכטיקן וועג. אונדזער געדאַנק איז ניי. אונדזערע רייד ווערן געהערט דערווייל נאָר פון אַ קליינער צאָל יחידים. טעמפּע מוחות וועלן פון אונדז חוזק מאכן. דעמאַגאָגען וועלן אין אונדזערע קריטישע באַמערקונגען וועגן מדינת ישראל טייטשן און אַריינטייטשן אומפריינטלעכקייט צו מדינת ישראל. דאָס זיינען פאַרדאַרבענע מענטשן. די איידעלע וועלן אונדז פאַרשטיין און זיך סאָלידאַריזירן מיט אונדז.

און ווי יעדער נייער געדאַנק, נייע אידייע ווערט געהערט און פאַרשטאַנען פון אַ מיעוט אַזוי וועלן מיר, בני יידיש, געהערט און פאַרשטאַנען ווערן פון אַ מיעוט. אָט דער מיעוט וועט אָבער ווערן פאַר די יידישע ישובים און די תפוצות דאָס וואָס יציאת מצרים איז געוואָרן פאַר די דאַמאָלטיקע שבטים...

עס זיינען געבליבן מער יידן אין מצרים ווי עס זיינען פון דאָרט אַרויס. אָבער דער מיעוט האָט געמאַכט געשיכטע, ווייל ער איז באַשטאַנען פונם אָפּקלייב. לאָכט ניט פונם פאַרגלייך! מדינת ישראל איז אויכעט געשאַפן געוואָרן פון אַ מיעוט, אונטער שווערערע באַדינגונגען...

ובכן, יידן פון אַלע תפוצות, דער שאַל פון בני יידיש זאָגט צו אייך:

— מי לה' אלי!

שליסט זיך אָן אין בני יידיש געזעלשאַפט.

History tell us that more Jews remained in Egypt than had left. But that minority made history because they had an ideal and followed it. And so, Jews of all diasporas: — "Whosever is on the Lord's side, let him come unto us". Join the Bnai Yiddish!

are intelligent, nationally conscious Jews who think as we do. The Yiddish press also the Anglo-Jewish press should help bring together this element under one roof for one common purpose, to plan and coordinate the fight against assimilation and the assimilationist leaders. We, Bnai Yiddish regard the assimilationist as an internal enemy. To him, there isn't such a thing as a jewish nation — only a jewish religion. The average jew is unable to see through the assimilationist, as we Bnai Yiddish do. The Jewish men and women of everyday life, fail to see that where the anti-semite stops, the assimilationist take over. It is the duty of the Yiddish press to make this clear in the minds of its readers. It is also important to emphasize that today we no longer have the sources which supplied and continually strengthened our ranks. They must come from our midst. Therefore, it stands to reason that we must create favorable conditions right here where we live, for a creative Jewish life. This is the true situation in which we find ourselves, and Bnai Yiddish movement is a revolt against this situation. A revolt against the apathy and indifference in our midst.

We, Bnai Yiddish are possessed by a beautiful dream, the most beautiful dream a nationally conscious jew ever had. The hardships we encounter are only a sign that we are on the right course. Our idea is new. Our message reaches only a small number of our brothers and sisters. The thick-headed will mock us. Demagogues will read into our critical remarks about Israel unfriendliness and even hostility. These are twisted minds. The intelligent ones will understand our aims and will join our ranks. And just as every new idea is at first listened to and understood by, a minority, so will the idea of the Bnai Yiddish appeal, at first to a small minority. This minority, however, will become for the jewish communities in the diasporas what the great exodus from Egypt was for the ancient Hebrew tribes.

Our continuity as a nation in the diasporas depends entirely on how firmly the Yiddish language is rooted in our consciousness and in the minds and hearts of our youth. It is not possible, today, to hear the sound of a single Yiddish word at a zionist gathering, large or small, and the tragedy of it is: — they do not seem to realize the harm that they are doing not only to us but also to themselves. This imported theory that the Jews in the diaspora will eventually disappear, must be discouraged and we, Bnai Yiddish, are certain that the better elements will join us in our struggle.

We wish to call attention to still another destructive element in our midst, "the fund raisers; those fifty thousand dollars a year Israel "patriots" who play a dangerous, destructive role in our communities. The Yiddish press is doing great harm to their own cause by suppressing the appeals and protestations of the Bnai Yiddish. Why the Yiddish press fails to see the danger that faces us all, is something we, Bnai Yiddish cannot concieve.

Our continuous pleas and warnings to the Yiddish press falls on deaf ears. We Bnai Yiddish, are convinced that the Yiddish press is a great and influential force in the Jewish community. Thousands of Jews rally to an appeal from the Yiddish press. Were the enemies of Yiddish to see that the Yiddish press stands solidly behind us they would respect and perhaps yield to our demands out of fear of adverse publicity.

Our jewish future should not be left in the hands and at the mercy of the "fund raiser", who know little and care even less about our destiny. The Yiddish press for its own good must support us Bnai Yiddish, their only true champions.

In conclusion, it is of the most vital importance that Bnai Yiddish organizations be formed in all of the Jewish communities in every state and city; and it is the duty of the Yiddish press to help us in this endeavor. In each city there

Israel we had hopes to be compensated, at least partly, for the loss of the Russian Jewry. We can see now what has become of our hopes. Let us try to understand this new reality. Our present situation did not burst upon us over-night. It took almost a century of treacherous activities to undemine our foundations. On one side the reform movement, whose approach is that Jews are nothing else, but a religious sect, and on the other side, the cosmopolitionists under the banner of socialism.

These two completely different ideologies worked harmoniously on all cylinders to ostracize the Yiddish language and its culture from among the Jewish masses. Today, this noble work has been adopted by the "Ivritists" (not to be confused with Hebrewists. The Hebrewist is one who is steeped in both jewish cultures, the Yiddish and the hebrew, and respects them both).

When we view the Zionist movement at work in America today, what it preaches and what has become of it since the birth of Israel; with the many appeals emanating from the Jewish agency and the remedies being invoked against assimilation, we can anticipate a still stronger attack on the Yiddish language and its culture. Not only is Yiddish dying in their minds, but they still call it a "jargon" and a "galuth" language. And they are also bringing pressure upon all institutions and organizations to eliminate Yiddish from all their and Israeli functions. Yiddish is in general not regarded as a legitimate language to be honored and respected. For a thousand years we worked hard to establish an excellent and admirable Yiddish culture and they are out to rase it to the ground. What would we say if a christian state played such politics with regard to us?

This is a premeditated and well conceived policy. If we don't counteract it soon, we will sink further and further until we cease to exist.

us is spreading as never before. This proves that Israel cannot assure our national continuity. We must provide this assurance ourselves.

First, we must turn to our Yeshivos. Even though their successes are inflated, they can be transformed into real achievements, once they have done away with the assimilationist spirit in their educational system and their hostile attitude towards Yiddish. This evaluation of the Bnai Yiddish should be brought to the attention of all Jewish educational as well as social institutions before it is too late. We, tthe Bnai Yiddish, are a new link in the historic chain of events of our struggle for our existence as a cultural nation. We, Bnai Yiddish, have conceived an idea which will tie in the past with the present, the far-away with the near-by, that is, the land of Israel with the diasporas.

It must become the daily task of the Jewish writers to help propagate our credo among our brothers all over the world wherever they can be found and wherever they can be reached.

CONCLUSION

The Jewish community in America is in a precarious situation. Widespread assimilation threatens its very existence and there is nobody in sight to show us the way out.

Fifty years ago, the losses were not so apparent, because each week thousands of immigrants arrived at our shores, who quickly filled the void left by those who had deserted us. We must also remember that these immigrants came from the most creative jewish sector, the Russian Jewry. Today, we no longer have this influx and we can say with regret, — we'll never have it again. With the establishment of the land of

that the children of those among us who have family or other ties abroad should be able to communicate with them. If the children of those who emigrated to this country from abroad were able to converse and to correspond with their relatives and friends in the countries of their parents' origin they would be of great help in checking the subversive propaganda by the communist elements there, against our democratic way of life.

The United States plays a great role in the world of today and will continue to play this role as long as the world is divided into two hostile camps. Being in the position that we find ourselves — we must bolster the idea of cultural-pluralism and make it a reality as soon as possible. We, the Jewish people, being scattered all over the world can serve as a good example of how one group of citizens can influence another when language is no barrier. In some intellectual circles, in America, the principle of cultural pluralism has always been highly regarded as a valuable step towards the cultural progress of the nation. Yiddish, today, is very popular and highly esteemed in those circles.

This should be encouraged and extended by us. This idea of cultural pluralism must be drummed into the minds of our assimilationalist leaders and educators. We know this is not "an easy nut to crack", knowing our assimilationist leaders and their way of thinking. But we are also aware of the fact that not all of them are of the same mold. Some of them are open minded individuals. Some of them are already on our sides; others will follow suit. As far as the thick-headed ones are concerned, we must exercise patience. They will accept it after the gentiles have accepted it. Our responsible journalists must persevere in their efforts to bring our message to every reader of the Jewish press. They must not hide the truth, that if things are left as they are we will be faced with a most serious threat to our continuity. Despite the fact that we have today a land of Israel, the assimilation among

stand why the rulers of Moscow fear the Yiddish language. In it, as in every language, there is a grain of a national consciousness, an element that molds a people and unifies it. Also, in it, there are sparks of liberty, an element that affects the Moscow rulers as a red cloth — the wild bull in the ring. But why does Israel fear the yiddish language? Why doesn't she take an example from Switzerland, Belgium, Canada and other small nations?

The recognition of yiddish by the Israeli authorities is of great national importance, because yiddish in Israel is not just a language problem, for Israel. It is more than that. Yiddish in Israel is essential for the communities of the jewish people outside of Israel. And as the saying goes, "Whatever is good for Yiddn is good for Israel." Let us stress further the credo of the Bnai Yiddish. In a free country, the prevalence of a predominant culture is inconceivable as it would be contrary to the concept of freedom and equality.

Our democracy is the hope of the free world in today's grim struggle with the totalitarian regimes. Our democracy must become an example not only of a higer standard of living but also of a higher cultural standard in contrast to that of the totalitarian countries where minorities are being suppressed.

Our country must show how diverse cultures may coexist and contribute to the enrichment of the culture of the land as a whole. And at this moment we would like to point out another great benefit that would result from cultural pluralism to all the democratic countries, and especially to our country.

Under the present circumstances, living as we do, side by side with totalitarian regimes and their powerful propaganda machines aimed to discredit and undermine the prestige of our democratic form of gevernment — it is of great importance

Just as no religion is granted sovereignty over another. This must be taught to the children in elementary school. Children must be brought up in the spirit of tolerance toward languages and cultures of other nationalities.

Let us pursue this subject further; first let us completely eliminate from our minds the false idea propagated by our renegades that national minorities must indisputely be swallowed up by the predominant culture of the land. True, it did happen in the past to many nationalities, but we Jews have proven that things can be different if we rid ourselves of apathy and indifference — and better still of our inferiority complex.

Since the first world war, all countries have gone through vast changes. Large countries swallowed up smaller ones; and thus they lost their monolithic character. Minorities in all countries, both large and small, are in danger of being completely absorbed by the predominating culture, especially in the totalitarian states. The principle of cultural pluralism should be a fundamental idea in the struggle for national freedom. This is the spirit of our times and we, Jews, should be an integral part of this movement.

The national consciousness awakened in us by the emergence of Israel must not be strangulated by the "Ivrit" totalitarianism. We, Bnai Yiddish are the forerunners of a new concept of nationalism, and this idea should be adopted by all peoples as a safeguard against outmoded national chauvinism.

We are certain that we will find amongst the different peoples, many men and women of vision who will join our ranks. This principle of cultural pluralism has a great significance not only for Jews all over the world but also and especially for Soviet Jewry, whose cultural plight is well known. By the way, the plight of Yiddish culture in Israel is no better. It is remakable how both Moscow and Jerusalem fear the Yiddish language and both seek to suppress it! We can under-

cannot be applicable in this case. "Ghetto" is an oppressive political act used during the middle-ages by corrupt governments, controlled by the catholic church, forced upon minorites practicing other religions than those approved by the catholic hierarchy, particularly against the Jews. Cultural pluralism is not a political concept. It is merely a cultural principle, as a means for self preservation. In simple words, it means protection against assimilation which is endangering our continuity as a creative people of a unique identity. In the free countries where Jews live today, they do not have any special political or economic problems. They enjoy equal rights and privileges with all the other citizens of the land, and to the extend that we have political and economic equalitiy, we shall also have cultural equality. This is a natural manifestation of a free people in a free society, in contrast to a totalitarian sysytem of society.

All states today are not monolitic as they used to be in the past. There are many different nationalities everywhere. Our country, the United States, can become a classical example of a multi-nationalist society.

Throughout all free countries, movements are spreading to preserve national languages and cultures. In our own country too, the better circles always wanted and encouraged the many nationalities, who compose the wonderful poem, America, to create in their own language. Jews are capable of showing all other minorities the way to a national culture of their own within the framework of the culture of the land in which they live. This does not mean eschewing either the language or the culture of the land. This is by no means our purpose. It is only a matter of cultural freedom.

We have freedom of religion, why can't we have freedom of culture?

In a true democracy no culture should be granted sovereignty over another culture or be given special privileges.

IV

CULTURE PLURALISM

This idea of culture pluralism must be propagated among the literary. The university professors and the student-youth. Cultural pluralism is a necessity not only for us Jews, but also for all other ethnic groups in their struggle to preserve their national identity, their language and their culture. This should be *developed* into a world wide movement. Because, as long as there are different nationalities in the world, which will probably always be the case, we jews shall not be an exception. Even if the greatest number of us will have become assimilated, there will still be a considerable minority who will remain faithful to their nation. This will be the choicest element, which we always had the finest of our sons and daughters. We live in a wonderful country. The American Society and the laws of the land are not against such a concept. On the contrary, our government is not averse to the desire of her citizens for special cultural endeavors. The United States, where so many different nationalities, religions and cultures live and prosper, is the most suitable country to set an example to the rest of the world. If we accept pluralism in religion, why shouldn't we also have it in the cultural domain?

I know this is a daring idea. To a great many, this will be rather difficult to conceive, especially to those who are "proud to be a jew" but are ashamed of their jewish names. We can easily envistage the sophists wiseacres and smart alecs who will accuse us of isolationism, separatism and in the spirit of the time, they will use the word "segregation" and exclaim victoriously "back to the ghetto" and similar misleading phrases from the outworn assimilationist vocabulary. We hasten to reasure those "proud to be a jew", the Stevens, the Jeffrys, the Allans, tthe Mortimers, etc., etc., that the "ghetto" concept

draw their inspiration from the same sources as our gaonim did, — they stood on the Mount of Sinai just as our ancestors did. All of us, east european children stood on Sinai. Moreover, even those in the remotest villages of Russia were much nearer to sinai than the sabra is, — even though he is within a stone's throw from that historic site.

Before the eastern-european jewish student was exposed to secular education he was already in possession of a basic jewish knowledge and consciously or not, the drama that was performed on Mt. Sinai became a part of his life. The Yiddish child brought up on Yiddish language will later read Yiddish literature, this will help him obtain a better understanding of the Torah. All of those who are engaged in the education of our children should realize — that under existing conditions, this is an absolute must.

The jewish religion is no longer as monolitic as before. Assimilation has taken its tole there too. In our modern age, religion itself is sorely in need of support — which can come only through the adaptation of Yiddish as our national language in the diasporas. Our children should be taught that to speak Yiddish is just as important a duty and just as much a mitzvah as it is to davn or the observance of the Sabbath.

And so, Honored Masters of our Yeshivos, *may your esteem for yiddish never be demeaned.*

and what kind of younger generation they are raising. They should revise their antiquated methods in the education of the jewish child; they ought to rid themselves of the illusion that the lingual assimilation will have only an effect on the language of the people but will do no harm to religion.

The results of this concept are already noticeable. The children are running. Now they are running from the element--ary yeshiva to the public high school. Later they will run from the synagogue to the reform temples. Nor will that be their last station. We live in a free country and there are many places where one can run. During the dark middle ages we did not fear that our children will run away from us. The hostile surroundings in which we lived were our protection. Today living in a free society, this protection is gone. Under today's conditions we must create our own defenses against such desertions. Yiddish is the only fortification for the jewish child of today. To attain this the yeshivos must become Yiddish; by this we mean that Yiddish should again become the teaching language in our yeshivos. Without Yiddish the Torah will share the same fate as these of us who discarded Yiddish as their "mame loshon". Furthermore, under the present circumstances we must include new ingredients into our educational system that will inspire the jewish child with love and affection for his people. We must include the study of Yiddish literature in the curriculum of our yeshivos. Living in a secular environment as our children do, they cannot be influenced to remain attached to their jewish nation without the help and support of the Yiddish language and Yiddish literature. Religion alone will never do it. The yiddish literature will fill the vacuum left by the religious education. The Yiddish literature will bring them closer to their people. The Yiddish literature contains the same faithfulness and devotion that the religious literature had before it was broken up into different denominational sects. The authors of our Yiddish literature

assimilation. It has always had this tendency, but in the past the environment was entirely different. Let us analyse this briefly: How did Hebrew come to us? Hebrew did not come to us as a result of our own creative efforts, as was the case with Yiddish. The hebrew language we took over from the neighbors among whom we lived, i. e. through the process of assimilation, while the story of Yiddish is vastly different. Yiddish did not come to us as a result of assimilation; quite the contrary, Yiddish was created by us as a means against national dissolution. Yiddish was born at a time when we lived among cut throats. We needed a language of our own so that we might communicate with each other how best to protect ourselves against a hostile environment.

Yiddish is the collective creation of our entire nation. We had to invest it with unlimited wisdom to match the power of guns and cannons. Yiddish had no need in mustering soldiers for defense as hebrew had to do in ancient times or as Ivrith must do today. Therefrom springs the great quality of refinment yiddish possesses and which is woven into the yiddish literature, a quality that modern Ivrith literature cannot even begin to dream of. Also, this is not a mere coincidence. Here, the law of self-preservation worked. Hebrew did not have to struggle for its preservation. Hebrew was never scorned as Yiddish was. Hebrew was always sure of itself. What's more, Hebrew has always regarded Yiddish as an intruder. This was and still is to its own detriment. The history of Yiddish is a fascinating one; besides the solid foundation upon which Yiddish thrived by teaching the Torah to jewish children, Yiddish at the same time purified itself in the purgatory in the struggle not only for the existence of its people but also for its own existence. This two-fold struggle, Yiddish still has to wage in order to preserve the high traditions of the nation and to continue the development of a creative jewish life. Our yeshiva directors should ponder well on what they are doing

there are no bad Jews. We Bnai Yiddish, state categorically, that it is entirely the fault of our educators and our leaders. Upon their brows should be branded the mark of Cain! It is not through a miracle that the east-european Jews had risen to such great heights. It was the result of long years of hard labor; in the schools, yeshivos and homes. We were not taught to hate Yiddish. Today, the Jewish child is *introduced to assimilation long before he grows up.* He receives a good dose of it in his childhood, in his classroom, directly and simultaneously from the chumosh (Bible).

The education of the yeshivos is a failure because it has no national character. It is led by people of assimilationist mentality. To our assimilationist educators, as to all other assimilators, our glorious history since the advent of the Yiddish language and its resultant spiritual influence on Jewish populace is unknown.

We want to point to another malady in our midst: The fractionalism of our educational as well as our social structure. Every religious sect has its own philosophy about education. In only one respect are they united; in their hatred towards the Yiddish language and the Yiddish culture. It is remakable how hatred can bring together two contrasting ideologies. The tzarist priests of old Russia who dominated the shkolas and the assimilationist educators who dominate the yeshivoas. The former implanted in the christian child hatred toward Jews, and the latter-implants in the jewish student hatred toward the Yiddish language, thinking erroneously that one can be separated from the other. And they are wondering why the children "switch to public high schools after they graduate from the elementary yeshivos? Why shouldn't they run away? What high principles do the yeshivos implant in their students that would prevent them from doing so? Some yeshivos try to save the situation by substituting Hebrew for English. What they fail to see is that Hebrew too, tends toward

nations, including the Jews. Here is a quotation from a pamphlet issued by the "inter-yeshivas student council", — "A shocking number of students being graduated from the elementary yeshivas are switching to public high-chools. Four years later, when these students had completed their education, little of their earlier religious training "is still a part of their lives."

Why do they leave? Because it is an education without an ideal. An education that does not suit our times. It suited the times when we lived in an environment that was hostile to us. When our youth, even if they had wanted to leave, had no place where to go. Now, that we live in a friendly environment they have places where to run. And they are running. What did the yeshiva do to prevent them from running away?

For various reasons, we've found it necessary to discuss this with leaders of the elementary yeshivos. From these discussions we've learned that there is a tremendous gap between us. In their hatred towards the Yiddish language they isolated themselves on an island competely different from the world we Yiddish speaking Jews live in. They never read a Yiddish book, a Yiddish magazine or even a Yiddish newspaper. It is amazing, that while they know the attitude that the "Maskil" (rationalist) had at the beginning of this century towards religion; they are absolutely ignorant of the attitude that the modern nationalist Jew has towards religion. They are absolutely in the dark as to what transpired in the Jewish world during the past fifty years, including what is happening today. How should they know? Where will they get the information without reading the Jewish press or a Jewish book? This, our yeshiva directors and educators do not see. That is why the influence of our yeshivos is so meager. The exclusion of Yiddish from our educational system and from our homes is the primary cause of all our troubles. Who is to blame? Certainly, it is not the fault of the children. There are no bad children, just as

2. It is the most presperous and because America is the strongest nation in the world. This enhances our prestige all over. The eyes of all Jews the world over are turned toward us. Whatever we do here, greatly influences them.

In this hour, when we contemplate the picture of American Jewry, we shudder at the indifference and complete apathy with which our continuous decline is accepted by our educators and leaders. No trace of fear, or a sign of concern for tomorrow, no regret at the irreparable cultural impoverishment.

We have lived through a great catastrophe, a holocaust. The wound we sustained will never heal. Our leaders, directors, yeshiva principals, teachers, all remember it well. Why aren't their pupils moved by this national horror?

Why don't their pupils ask questions as the Yeshiva boy of yesterday did? Where are the discussion circles, the debates of the yeshiva campuses? There has never been such a vast network of yeshivas all over the United States as there is today, (about 300 yeshivas), besides "sunday schools" and other local Jewish schools. A beautiful picture to behold. Why then such an alarming cultural decline? What are our students in the yeshivas taught? Why aren't they instilled with a concern for our future destiny? Why are they not fortified against harmful outside influences as the Yiddish cheder and yeshivas in Europe did? Who are the men that supervise the education of our youth in the yeshivas? Don't they see the steady decline? Why is their influence against us instead of for us?

They are trying to convince us that the increase in the number of yeshivas is an indication of a religious awakening among the American Jews. We wish it were true. But it is a fact that there is a tremendous religious decline among all

We are now approaching a cross-roads in spite of the fact that there is a Jewish land. Alas, the closer we look into the deeper is the abyss.

When Israel came into existence we were all certain that our continuity would be assured. It was natural to believe so. Since not all Jews will, or can emigrate to Israel it would be in the interests of Israel's own security to be concerned with our continuance as a people. Well, whoever still believes it now, lives in a world of illusion. It sounds paradoxical but it is nevertheless a fact. We ask with deep anxiety, as every conscientious Jew should ask, the old traditional folks question, "Is this Good for Yidden?" "Is this good for Israel?"

All Jewish organizations should be alerted to this danger. They cannot and dare not shun their responsibility. Our educational institutions, the folks' shulen, and the yeshivas, should be in our first lines of defense.

THE YESHIVOS

Till now, we strove to point out briefly the shattering forces at work in all Jewish communities of the diasporas, — forces whose prime aim is, — to wipe out the Yiddish language wherever it is still spoken.

With the decline of east-european Jewry (Soviet Jewry is excluded for obvious reasons), the situation has changed completely. Today, American jewry is the only force that must shoulder the responsibility of strengthening and bolstering the cultural values of eastern-european jewry. These are the reasons:

1. The American Jewish sector is the greatest in number.

danger. (Many died of malaria). Today, the circumstances in Israel are much better in every respect. Why doesn't our youth go to Israel? The guilt lies in the kind of upbringing they received. Had those generations not been brought up on their mother tongue, Yiddish; had they not been taught that a "yid" speaks Yiddish, they too, would have followed a different course. Let us analyze the assimilation problem closer if we wish to provide the proper stimulus for the struggle against our hidden enemies. We pointed out at the beginning that we will not speak in riddles.

We, Bnai Yiddish, stamp the assimilationists our hidden enemies because the average Jew does not see them as clearly as we Bnai Yiddish do. He regards them as friends and well wishers. This blindness we Bnai Yiddsih cannot afford to overlook.

The open anti-semite is easily recognizable. Not so, the hidden one. While the overt anti-semite persecutes us, insults us as a people, invents all kinds of malicious lies about us, the assimilationist does the very same thing in a refined, hidden manner. He does not assail us as a nation, he does not find faults with us. The only thing that he dislikes is our Yiddish language and the literature that is created in the Yiddish language. Yiddish he says, is an ugly language, and he is unaware that the language cannot be separated from its user. That without a national language there can be no national life and tradition. We and the assimilationists live in two different worlds. We always have. We always regarded the assimilationists as a half convert and his philosophy leading to desertion. Now we can see that this healthy national instinct did not deceive us. There used to be a cordon sanitare between us. Now, this defense line has vanished. This shows how much our vigilance has weakened. The result is. that our cultural level and national consciousness has sunk to an alarming low. This is not a rhethoric phrase in order to create an impression.

be impossible to speak of one Jewish people. We are asking what every national conscious Jew should ask. Don't the Israeli authorities know that our weakening will also affect their position? Arent there in Israel today any sober minds to point out to them the danger of such a policy before it is too late?

Let us analyze the situation. Israel is no longer a dream. She is a geographical reality and like all countries, she has enemies and friends. But Israel's enemies outnumber her friends, and to make matters worse, her enemies are right on her doorstep and they are many times as large. In addition, her lukewarm friends are hardly to be relied upon in a moment of crisis.

The only true friends Israel can rely on are the larger Jewish communities in the diasporas, especially where those communities are able to exert political influence. Under the right leadership these communities can play an important role in the defense of Israel. But such a leadership will not come from the ranks of the assimilationists. Because Israel is not an integral part of their ideals or aspirations, just as the fate of the three million languishing Soviet Jews does not disturb them. What can you expect from a Sunday school alumnae and a Bar mitzvah graduates, — Today I am a Jew". A Jew without a jewish background and without roots in the miraculous story of how we became a people and the historical achievement of this people.

The generations raised and educated under such leadership will not be what the Israeli authorities expect them to be. The children raised in such homes under the influence and guidance of the present leadership will not grow up to become Weitzmans or Ben Gurions, or even just halutzim, idealists, who have left behind comfortable homes and migrated to a barren country to hew stones, drain swamps and be exposed to

We, Bnai Yiddish did not come to compete with The Congress. On the contrary we are of the opinion that a World Culture Congress is needed. We look up to the Congress and hope to obtain its moral support. What we do, the Culture Congress cannot do and what the Culture Congress does there is no need for us to do. In reality, we complement each other.

Now, we come to the question of Israel; and at this point we shall ask our readers not to misinterpret our criticism of Israel as a sign of hostility towards the country. With the birth of Israel, the problem for us is not just what we can do for Israel, but what Israel intends to do for us?

II

WHAT EVERY NATIONALIST JEW MUST ASK HIMSELF

Why did we reach this deplorable state despite the existence of a Jewish land! Shouldn't it have been just the contrary? With the emergence of Israel. the Jewish national awareness should have been awakened, especially in our youth. We should have gained in strength and spiritual fortitude. Why then, has it all gone in the oppsite direction? The answer is: the Israeli authorities, through their instrument, the Jewish Agency, are not seeking either to strengthen or to revitalize us. This is the result of the "Ivrith" mania: The Israeli authorities took it into their heads to instill into the Jewish population hatred for the Yiddish language. Nowhere can be found such a sharp division between the old and the young generation as exists today in the Zionist circles. This is no mere coincidence. This schism is necessary because at the old zionist meetings, Yiddish is still spoken and this language must be kept unknown to the younger generation. This policy has already done us much harm all over the world. It will soon

of our Jewish communities from one another. Bnai Yiddish is the expression of the needs of our time. We know that our leaders of the Jewish communities will look askance at our movement and we can understand why! — Too great is their self-hatred and too warped are their minds to be capable of understanding. Of course, if the Yiddish press were not so indifferent to our Jewish destiny and would help us, these leaders would take serious cognizance of us. As it is, our task is much more difficult. This is the proper place to give honorable mention to a wonderful personality, our beloved, Nachun Chanin, who is sorely missed by all of us in the Bnai Yiddish. We are using the expression "our Chanin" advisedly. All other nations use titles such as lord. knight, baron, etc. We of Bnai Yiddish have had to create a title. "Our" is the title. We, Bnai Yiddish, have a good reason to confer on him the title "Our Chanin." During his lifetime, he held open for us the doors to the yiddish press. With his lapse into illness and subsequent death, those doors were shut to us. We can only pray that the Jewish press will realize this wrong for their own sake as well as ours and try to correct this injustice.

Bnai Yiddish is embarked on a program of broad dimentions. The road is not yet paved, but the plans are drawn. In spite of all hardships we will proceed with the great work. We will probably make mistakes, suffer setbacks and failures, but we will learn our lessons; we will gain skill and confidence and ultimately a movement will crystalize itself for the entire Jewish world.

Bnai Yiddish bears no similarity to any other existing Jewish organization, past or present. Before we go any further let us answer another question put to us, namely, — Why a Bnai Yiddish when we already have a Jewish Culture Congress?

our present condition and show how we may lift ourselves out of this morass.

We shall not speak in riddles. We will try to point out the relation that Israel must maintain with all Jewish communities in the diasporas, without whom she cannot endure as a politico-national center. It is our aim to enlighten our Canaanite intellectuals of the Jewish Agency that the aid and support Israel has received over the years, both financial and moral, comes from those of us who are steeped in Jewish tradition and interested in its future. Those Jews are rapidly vanishing and the new type of Jews whom the Israeli authorities embrace are unable to raise this type of Jew: because they themselves are estranged from Jewish life and are severed from their Jewish roots. They resent their Jewish origin and would like to escape from it. Since this is impossible, they hide behind a facade of self deception. In an attempt to obscure their true identity, they will assume a non-Jewish name and non-Jewish speech and customs. Even their spiritual leaders, the rabbis, with few exceptions, suffer from the same malady.

All over the world we are coming into a new era in Jewish life. New problems have arisen with which the old established institutions are not prepared to cope now or in the future. For the first time a new folks-movement has come into being, with a simple approach and a clear program which proclaims loudly and clearly — assimilationists of all sorts out of our midst!

Bnai Yiddish is a new phenomenon on the Jewish scene; a movement with a broad and yet simple idea that should attract the interest and cooperation of every Jew who strives for the rebirth of our spiritual values through the Yiddish language and the Yiddish literature.

Bnai Yiddish is aiming to put a stop to the estrangement

BNAI YIDDISH

PROGRAM AND PRINCIPLES OF BNAI YIDDISH

This treatise is an attempt to give a brief interpretation of the new circumstances in which the Jewish people find themselves at the present time. We will also try to point out the new basis upon which Jewish life must be rebuilt and reorganized, not only here in the United States, but also in other parts of the world.

That our Jewish institutions have done nothing to meet and cope with this new reality needs no proof. No attempt was made to ameliorate this condition. The assimilation is alarmingly widespread and far-reaching and it is meeting with no resistance from the present Jewish leadership. It is frightful to think of what we were and what is becoming of us. We were able to overcome all kinds of adversities and oppressions in the past. We fought, in the face of insurmountable obstacles, to preserve and uphold our identity, our ancient cultural heritage and to create a new modern culture that elevated us to new heights which culminated in the birth of a Jewish Homeland. Today, our mere existence as a people is in jeopardy. Jewish life in all the diasporas is disorganized and disrupted; in many lands it is almost non-existent. The Jewish educational system is in a chaotic state. The apparent success of our yeshivas and other Jewish schools has no real lasting value. It is our conviction that without the use of the Yiddish language in our schools there can be no true Jewish education and no Jewish spiritual environment. It is our intent, in this short brochure, to inquire into the causes of

CONTENTS

I. Introduction 5
II. What Every Jew Must Ask Himself 8
III. The Yeshivos 11
IV. Culture Pluralism 18
V. Conclusion 23

OUR CREDO

May your esteem for Yiddish never be demeaned.

by

Itshok Koslovsky

Published by

BNAI YIDDISH PUBLISHERS
387 Grand St., N. Y. C. 10002

New York • 1968

Price: .75¢